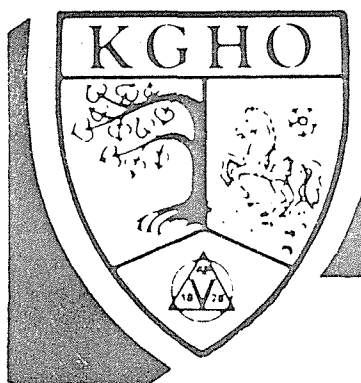
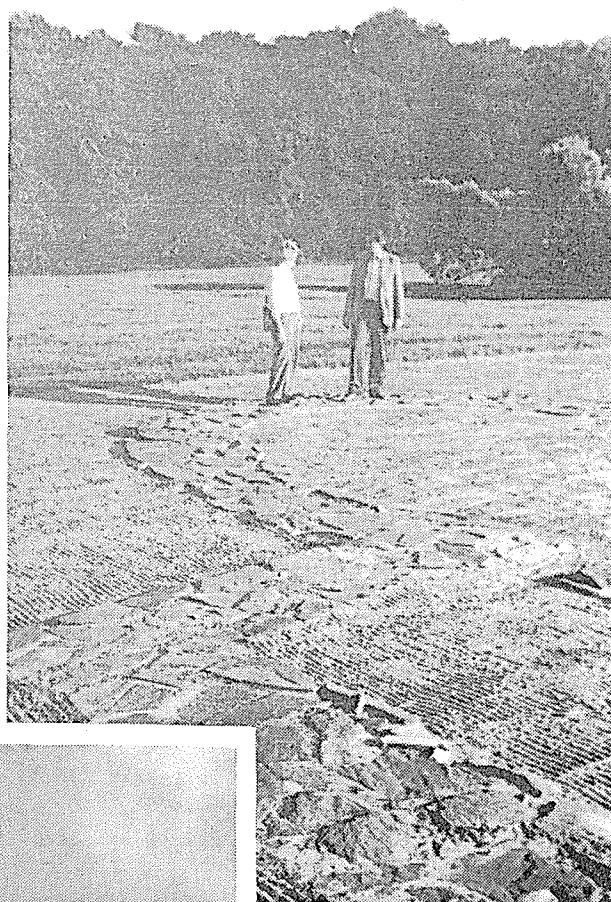

ZPRAVODAJ

Klub genealogů a heraldiků Ostrava Domu kultury ROH VŽSKG

číslo
29

O b s a h

Jan Skutil: Genealogie selských rodin a jiných hrdinů v mrštíkovském Roku na vsi	3
Václav Rameš: Příspěvek k otázce vývoje panov- nické pečeti v královské kancelá- ři Ladislava Pohrobka	8
Jiří Stibor: O spolehlivosti rodokmenu Podstatských z Prusinovic	16
Karel Liška: Výročí severomoravských měst a městeček v roce 1987	20
Do Vaší knihovny	22
Z činnosti klubu	22

Adresy autorů:

PhDr. Jan Skutil, CSc, Moravské muzeum, odd.
literární, Svatopluka Čecha 39, 602 00
Brno - Královo Pole

Václav Rameš, Státní oblastní archiv, zámek,
379 11 Třeboň

Jiří Stibor, Mítušova 63, 705 00 Ostrava -
Hrabůvka

Karel Liška, Sídliště 1089/29, 252 27
Praha 5 - Radotín

ZPRAVODAJ - vydává Klub genealogů a heraldiků Ostrava DK ROH Vítkovic. Řídí PhDr. Karel Müller
s redakční radou. Zodpovědný redaktor: Vladimír Markl. Grafická úprava PhDr. Petr Pavliňák.

Veškeré články, drobné příspěvky a jinou korespondenci zasílejte laskavě na adresu: KGHO,
pošt. schránka 217, 729 17 Ostrava 1. Schváleno k tisku odborem kultury NVO č. • 380716886.

Uzávěrka čísla byla 1.6.1987.

Na titulní straně: Ze zájezdu členů KGHO dne 21.9.1986 - zámek Milotice, Památník Velké Moravy
v Mikulčicích.

Na zadní straně obálky: Obr. č. 5 - typář M, mincová pečeť

a) majestátní. Obr. č. 6 - typář M, mincová pečeť

b) znaková (k článku V. Rameše).

Jan S k u t i l

Genealogie selských rodin a jiných hrdinů v mrštíkovském Roku na vsi

Již v několika studiích jsme ukázali na význam genealogické struktury při kompozici literárního díla, zejména u dokumentárních realistů.¹⁾ Nejzřetelněji jsou tyto skutečnosti patrné v románových kronikách, zobrazujících hlavně moravský venkov, především v díle Jana Herbena (1857-1936) a bratří Aloise (1861 až 1925) a Viléma (1863-1912) Mrštíkových. Na některé zřetel rodopisných výtěžků z těchto děl jsme se již dříve zaměřili; nyní chceme podrobit této analýze několik selských a řemeslnických rodin na příkladě materiálu z devadesátých let minulého století. Ve většině případů jsou spojeny s psychologií.

Selské rody to jsou, na nichž je koncipován hlavní děj mrštíkovského Roku na vsi (časopisecky Květy od 1899; knižně Praha 1904, 1918), ať jsou to již starostovi Filípkovi nebo Prudkovi, Šuhajíkoví, Marečkoví, Kocmánkovi, Tomanovi aj.²⁾ Do protikladu těmto všem chceme postavit rodinu Šimečkovu, zobrazenou především v povídce Žena saň, ukazující na pád někdejší bohaté selské rodiny ze dvou důvodů: pro alkoholismus a pro lenost, anebo alespoň pro pasivitu, což obé bylo na našich vesnicích dost běžným zjevem, zřeteli vzájemně propojenými. Genealogický princip je tu rozveden vertikálním i horizontálním směrem, tj. jednak vzhledem k předkům, jednak k vedlejší rodové linii, k bratru. Hlavní představitel děje, sedlák Šimeček symbolizuje pád rodu; měl sice chalupu, kozu, vepře, ženu i dcerku, a přece byl chudák. Měl totiž už zborcenou hruď, hrtan strhaný kašlem, jeho tváře byly jak vytřeštěné vysedlými kostmi a mrtvolně znetvořeny visací kůží. Byl škaradý, bez barvy, bez krve, vyčrtlý jako pes a zsinálý jako smrt, bez vůle, bez síly života, nebyl ani k řeči, ani k práci. Pivo, víno, kořalku a maso neokusil snad od té doby, co se oženil. Cestou šel, pojídaje pářící se zemáky a téměř dětským proutkem poháněl na pastvu svoje housata batolící se kolem husy. Poplakal si, často veřejně i tajně, pod lavicí trpěl, něco zavrčel a byl nakonec rád, když neslyšel hlas své ženy, zběsilý skřekot jejího hrtanu. Avšak trpělivě táhl svůj život už dvacet šest let a v skrytu duše věřil, že jej dožene až k jeho konci. Takto je literárně po-

dána charakteristika hlavního představitele rodiny i její obraz celkový.

Diametrálně odlišně je zobrazen jeho bratr: domlouval mu, aby se nenechal od ženy týrat: „jen jedná ju čaganem přetáhni - huvidíš, co za dílo spravi takové čagan. Hele nejedná, každý pondělí, a dež to nepomůže, třeba každé deň, ráno hají večír.“ Žena saň - Šimečková, jak ji nazývají Mrštíci v souboru drobných povídek Roku na vsi, nazvaných Z týdne po Božím těle, v duchu prý vždy stála za mužem jako žena i jako jeho ochránkyně, ale pronásledovala jej přitom jako příšera. Byla svérlivá až dost, s dravčím nosem a s přešpičatělou bradou, s očima ostrýma, neustále hrajícími jakousi vnitřní baziliščí zlobou. Přitom byla lakomá a hašteřivá jako celý krkavčí rod. Stála vždy nad manželem vztekla jako bouře s bičem svých nadávek a jedem svých proklatých úst křísila v něm poslední ždibeček jeho sil.

Údésný společenský obraz upadající rodiny je tu zobrazen paralelně jako u jiných rodů, které propadly buďto alkoholu nebo lenosti, není však typickým obrazem selství na Moravě, ale varovným signálem před možnými následky nestřídavého života, jak je to ukázáno na příkladě rodiny Marečkovy nebo i starosty Viktora a jeho syna zvaného Satanáš.³⁾

Protikladem Šimečkových jsou Strakovi, zobrazení tu v několika generacích ve svých typických představitelích. Hlavní osobu z této rodiny ve vyprávěném ději představuje stařeček Straka. Nejvýraznější obraz jeho postavy je podán v povídce Před polednem. Vypráví se tu, jak prochází vesnicí volným svátečním krokem a jak jde na svoji dopolední skleničku, jakoby si jen nohama pohrával. Od úst se mu valily mraky kouře z čerstvě nacpaného tabáku, klobouček si posadil na stranu jakoby se stařečka chytalo bujné furiantství mladých let. V povídce Zelený čtvrtek se o něm zase píše, že uprostřed dědiny ve své zahrádce ryl a po každém rýpnutí do země přemýšlel dlouze, když hleděl na drny otevřené země. V jiné próze Na stupečku (v souboru Z týdne po Božím těle) setkáváme se s touto postavou sedící u obecní

pumpy a uvažující, proč tak rychle mizí jeho denní díl smutně se tratičím života, načež si zašel na kopeček požit slzu své denní medicíny. Sousedovi Dlapkovi si postěžoval, že má v koleně „suchý lámání“, kdežto v červnové próze Pod hvězdami se o něm dodává, že pil z obecní studny plných 75 let, a že nyní se má tato studna života zavřít, stejně jako ta obecní, neboť jsou v ní neřády, z nichž pramení nemoci. Vypráví se o něm, že žil po dva roky u svého syna v Blansku, že vesele vzpomínal i na blahá léta svého starostování, kdy měl i jisté potíže v souvislosti se svou pravomocí. Jednou prý chtěl nechat jednoho světooběžníka zavřít, když se však otevřely dveře žaláře, vstřčil tam tento jeho a tak zavřel starostu Straku; přičemž stačil ještě s klíčem uprchnout. Postava stařečka Straky se mihne ještě povídkami Škaredá středa, Obecní dítě, Další rozjímání a Zimní chvíle.

O jeho vrstevnících se dočteme na několika místech v povídce Noční pobožnost, kdežto o jeho synu, o mladém Strakovi, se píše v próze Bál, o jeho dalších dvou synech v povídce Před polednem. Jeden z nich byl komorníkem u hraběte na zámku, dobře se oženil, svůj čtvrtlán v Habrůvce prodal a zakoupil se kdesi u Brna, zatímco jeho bratr dělal otcí zprvu více starostí, ale nakonec i on byl úspěšný: jednou jej sice honili četníci pro jakési „mišpulaci“ s úřady, stál i před soudem, kdy podle dodatečného vyprávění šlo dokonce o život, - ale jaký je nakonec nyní z něho muž! - nadšeně se s ním chlubil jeho otec, hodný a správný člověk.

Na protikladě líčení a uměleckého zobrazení příslušníků dvou rozdílných rodin vidíme v genealogické struktuře jejich různý vývoj - u Straků k lepšímu společenskému uplatnění, u Šimečků k úplné společenské degradaci. K vedlejším hrdinům tohoto díla, zabírajícího do svého slovesného rámce celou ves, patří Vyplelovi, Zoubkovi, Žurkovi i Zárubovi; i bez nich by byl děj románové venkovské kroniky neúplný.

Mistr Vyplel v lednové povídce Přijde jaro je připomínán jako hráč na harmoniku, který měl k ní skloněnou hlavu a uchem podle Mrštíků prý zrovna mlsal krásu výroční své produkce, rozkládal a roztahoval kruté varhánky harmoniky. O jeho synu Tomáškově se píše v Bílé sobotě, stejně tak jako o jiné rodině Zárubových, jejichž Anyša jak rudým fártochem, tak tureckým šátkem plála v ústraní jako v plném květu hořící karafiát. Z rodiny Zoubkových si v po-

vidce Škaredá středa povšimli autoři Roku na vsi chlapců Martina a Honzy; první byl chlap jak hora, přitom hravý jako štěňátko. Nosil obrácený kožich stažený v půli povřísky a z obličejů potřísněného sazemi mu stále kapala spěněná slina; na hlavě měl beranici se zasvěcenou černou peroutkou. Druhý je zobrazen v povídce Před hody, jak táhl s panskými voly a svážel země. O Žurkových se píše v povídce Hody; jejich chlapec Jeník přijel na tuto venkovskou slavnost z Brna, kde má svoje zaměstnání, stejně tak jako řada jiných mladých souosedů z obce; o Tondovi je zmínka zase v říjnové próze Z kostela.

Do románové kroniky Roku na vsi vešla i celá rodina Ráčkova, habrůveckého zřizence, vlastně jen posla, v jehož náručí se nosily na poštu dopisy z celé Habrůvky, jak se to zdůrazňuje hned v úvodní próze Jerusaleme, neminul prý den, aby nepřinesl upomínku od žida, od advokáta; žaloby jen přšely (povídka Našla se). Mrštíci jej líčí naprosto se všemi jeho lidskými tužbami i ctnostmi; při pochůzce dědinou rád prý si pohovl i on u kamen (Besedy), zdůrazňuje se, že je i jinak šikovný, neboť si dovedl spravít dokonce i svoji chalupu (Zrání). Měl vlastně dvojí zaměstnání: pro habrůvecký velkostatek, který jej posílal se svými dopisy, a u obce; chodil s poštou pravidelně, do 11. byl opět zpět s ranní a nařizovali mu, aby čekal v Dubňanech i na polední; od obce dostával 25 a od velkostatku 60 kr., protestoval proti tomu, že za tyto peníze nemůže být živ (Výpověď). Pěkný je jeho obraz vykreslený Mrštíky v prosincové povídce Štědrý den. Tato postavička se vryje trvaleji do paměti na základě tohoto líčení: stál na svých rozviklaných, z kloubů vychozených a patama od sebe se rozestupujících botách uprostřed kuchyně, sundal se hřbetu putnu, na tabuli vyložil v Dubňanech koupeného kapra, kornouty s mandlemi, se skořicí a s kusem masa a z modrého šátku vybalil poštu, vydal účty a když popřál veselých svátků, šel o dům dál.

Příslušníci jeho rodiny jsou zobrazeni ve velkopáteční próze, zde především jeho žena, vystupující také v Jarních hostech, kdežto syn Franta v říjnové povídce Na vojnu, v níž se srdnatě chlubí: „Mě vodvedó! Já bodo voják. Na mně nenandó hani jediné chebičky, hani jediné muchy zdechlé“, kdežto v povídce Před hody se zase o něm vypráví, jak vylezl na nově vztyčenou máj. Jeho sestra Maryška se zase připomíná ve velkopáteční povídce, a druhá - Tonča - v

Jarních hostech; uvádí se, že si donesla do školy tři prstýnky a že si koupila slaměnou kabelku. V prvomájové próze se pak zase píše o Sefce, a o Tonce ve Vánočním stromku, jak moc jí bylo líto sirotků.

Právním počátkem vznikajících genealogických vazeb je svatba. Je vsutku zajímavé, že tato okazalá slavnost moravského venkova, na níž si dávali představitelé všech venkovských rodin záležet, není nikde v Roku na vsi zobrazena, sešlo s ní v případě syna habrůveckého starosty Filípka i v osudech některých jiných bohatých rodin, jen narychlo byla zorganizována u dcery nájemce hospody Cyrila Rybáře. Zato však tužby po svatbě v několika prózách jsou velmi výstižně, zejména při charakteristice děvčat, podány. Všimneme si Kovářovy Petruše (nikoli Rybářovy), o níž se vypráví ve stejnojmenné povídce, jak měla všechno připraveno, pospravováno, jen ne a ne se vdávat: „dál hryzla rty, poslala psaní několikrát za měsíc, lepila na listy holubičky, na obálky pomněnky, slibovala stálou věrnost, tisíckrát pozdravovala nahoře, nastotisíckrát, když psaní dole končila, slovem přičinila se všemožně, i písničky skládala na svýho milýho a ženich pořád jako dub. -- Věřila, že Cyril přijde si pro ni, ale stále i později v údru své chalupy opouštěná jak ta v široširem poli hruška stojí, jen vítr kolem šustících sukní se o ni opíral a přes oči jí švihaly nevšímavé pohledy chlapců“ - takto její sňatkovou bezútěšnost zobrazili Mrštíci. V téže povídce se vypráví, jak ženich ustanovil zprvu svatbu na ten nejpěknější měsíc máj, pak že prý to bude lepší po žních, potom zas až v říjnu a konečně až prý před svatou Kateřinou. Hned prý ženichovi chyběl rodný list, podruhé domovský, hned zase neměl vyhotovený jakýsi odstup, pak čtyři neděle proležel v nemocnici a zas měnil mistra, pomýšlel na to, aby se osamostatnil, a tak do Petrušiny rozjetých nadějí jakoby někdo „ščakle strkal“. S Kovářovou Petruší se setkáváme v povídce Bál, kdy tančila s Pavlem a nakonec i v Noční pobožnosti a v jedné povídce dubnové, když si ji namlouval šafář ze Silůvky. Tu je charakterizována nejvýstižněji: „za svobodna filozof a vdaná filozof s advokátem dohromady.“

Její protikladem jsou opuštění starci a stařeny, stařeček Petráš, osmdesátiletý, pohybující se kolem kostela, jehož syn ho nechce znát aj.

Všem těmto figurkám z venkovského života

jsou však nadřazeni obecní radní; pocházeli téměř ve všech našich obcích po celé 19. století z nejbohatších rodin, ani mrštíkovská Habrůvka v tom netvořila výjimku, jsou zobrazeni jednak v povídkách všeobecných, jednak v konkrétně jim věnovaných, v nichž je naznačeno i genealogické pozadí jejich rodin, jak je tomu např. v práci Mareček otec a syn. V povídce Obecní účty se vypráví, jak radní účtovali a jak zase počítali stejnou rukou, obdobně jako nezávisle na nich starosta, svoje vedlejší výdaje, při Závádce pak zase všichni radní chválili šikovného prvního stárka Janka Švástu, rovněž pocházejícího z bohaté selské rodiny, jak si dobře vede, a v povídce Po kóci se připomíná, jak hranatý radní vyhodil z hospody všechny rváče. O neblahém vlivu alkoholu na rozklad rodiny jsme při rozboru rozvratu rodiny informovali již výše; příkladně je v tomto směru vyprávění habrůveckého starosty Filípka v lednové próze Besedy, jak jistý soused Remíšek z Louček velice podléhal pití, což bylo příčinou ostrého odporu vůči němu ze strany jeho manželky.

Rovněž obraz venkovské farní hospodyně frajle Tóni má co do činění s genealogií; její postava prostupuje několika povídkami díla od listopadové prózy Na dušičky až po květnová vyprávění: na dušičky se zabývala myšlenkou, jak ozdobit hrob matky pana faráře, ve Vánočním stromku je podána její celková charakteristika a popis: jezdí očima po každém zvlášť a po všech najednou, ani se nedívá na sestru představenou, dvěma prsty přejížděla seschlou svou hubičku, jakoby přemýšlela, co lichotivého říci sestře představené. V prosincové próze Amerika se líčí její pochůzky s touhou po získání novinek, zejména rodinných, po vesnici. Zastavila se u přednostů, něco sebrala v krámech, v síních, na silnici, v klášteře, metla kde co do široka, do modré své zástěry, jakoby to zlato bylo a hned s tím utíkala na faru. Vysypávala, vyprázdnila, názorně udávají Mrštíci, a už rejčila svýma ušima, jazykem žízňivým v černém svém paletě, jehož kapsy a záhyby byly plny neuvěřitelných věcí, jimiž se bavila týden celá Habrůvka. Připomíná se i v povídce Bál, v Besedách, v Postním rozjímání, v Jarní chvíli, ve Šťastném dni, v květnové Vizitaci a ve Vondru pekařovi. O děvečce z fary se píše v povídce Bál, jak s ní tančil mladý Srnec.

Starí a nemocní sousedé na vesnici byli nejvážnějším sociálním i sociologickým problémem vesnice, dotýkajícím se rovněž rodinných

a genealogických zřetelů; mladí hospodáři nechtěli pečovat a podporovat svoje rodiče. Tak je to vidět v povídkách zobrazujících Rybářovu matku, starého Křištofa i jiné vesničany. V prosincové Černé zimě se zobrazuje kterási neznámá stařenka, jak se rozkašlala, že div se schodů dolů nespadla. Musela se chytit laťového plotu, než jí ten příšera kašel aspoň zčásti pomínil. Jejím protikladem je žízňivý blíže neuvedený staroch prokreslený v povídce v hodinách poledních, jak se svlékal u obecní studně, přičemž ho pozorovala jiná stařenka sedící mezi zahrádkami.

K místním žebrákům nepatřila jenom Cihlářka, Peotovi, Pazderková, ale i starý Vondráček, o němž se vypráví v lednové povídce Stávka, jak vyčerpal poslední zbytek svých sil v břeclavské továrně a na stará léta churavý a neschopný k práci připadl na starost své rodné obci. Obecní výbor Habrůvky dne 7. 1. 1891 rozhodl, že se mu bude vyplácet chudinský příspěvek a že bude podle starostova výroku chodit spolu s ostatními žebráky, ale hned v próze Černý únor se píše, že se s ním nechtěl žebrák Petráš dělit o vyžebnané peníze. Jeho žena se vzpomíná v próze Trnky, jiní žebráci pak v povídce Šťastný den; jejich genealogie tu až na jednu - Petrášovu - vykreslena není.

Jiný venkovský chudák Vondruška zvaný Burda je zobrazen ve třech povídkách, nejvíce v lednové próze Bál. Velice si vážil toho, že jej Rybář pozval na tuto společenskou událost, stál před obcí jako „znovuzřízený člověk“. Když se totiž před čtyřmi lety pořádala poslední vesnická zábava, nebyl pozván a jen smutně vykřikoval u rybníčka na celou dědinu: „Copak já za tú karetku nestojím? Dež hají na bál nemožu hjít - nemožu bát haspoň pozvané. Su já hjiné člověk než druží? Cigánské nebo člověk ledažaké?“ Tu i Mrštici naráželi na tento typ lidí, které později literárně ztvárnil Josef Uher (1880-1908) v samostatném modelu blízském Gorkého bosákům: byli to lidé bez domova, tuláci, bezcílní pocestní, lidé bez rodičů, nezaměstnaní, kočovní i jinak sociálně odstrčení, ale s velkou lidskou duší. Genealogický princip byl jim často cizí: neměli rodiče nebo nechtěli se k nim tito hlásit. Zdůrazňuje se, že vzpomenuť neučta k Vondruškovi-Burdovi mu dlouho nevyšla z paměti. O Vondruškovi se píše ještě v březnové povídce Rybář před obecním výborem a v lednových Nových cestách. Vondruškova žena prolétne jakoby vyprávěním lednové

prózy Obecní účty, v níž se uvádí její potrestání.

O místní dožívající šlechtické rodině je tu jen málo zmínek. Nevylučujeme však, že v obraze staré hraběnky, přijíždějící sem odněkud z Čech, se skrývá stařecký obraz někdejší Goethovy poslední milé Ulriky von Levetzow (1804-1899), jak o tom podrobněji píšeme jinde.⁴⁾ Genealogické vazby a zřetele souvislosti k majitelům velkostatku jsou patrné i při postavách služebnictva. Nejlépe je to vidět na starém komorníku Zelbrovi, sloužícím u ještě starší hraběnky, zobrazeném v prosincové povídce Smutný čas. Byl to Čechoněmec pocházející odkudsi od Chebu, jenž žil v Habrůvce přes třicet let a přesto se tu ještě nenaučil dobře místnímu nářečí: „bude tu moravsko řeč lámať haž do smrti“. Sloužil vlastně jen tři měsíce v roce, neboť měl za povinnost pečovat jen o uvedenou starou paní a devět měsíců nevěděl, co by měl dělat. Stará paní totiž většinu času trávila v ústavu spolu s jinými šlechticemi, takže on měl naprostou volnost, když odjela z Habrůvky. Nestaral se pak o nikoho a nikdo se nestaral o něj, nežil, byl neužitečný a neškodný, jak plevel u plotu, takto jej charakterizovali Mrštici. Píše se o něm v povídkách Na stupečku, v Jarních chvílích a v Rasovisku se popisuje jeho záliba při pěstování králíků, když mu jich několik odcizili, mávl jen rukou a do bráčky prohodil - „ať mají na vánoce počinek“. Žid mu jezdíval pro víno až kamsi do Rakous a v povídce Vondra pekař se charakterizuje jako vůbec nejlepší host a člověk, s jakým se kdy mohli setkat nálevníci.

O slečně vychovatelce jsou tu jen sporadické zmínky, a to v povídce Vánoční stromek, v březnovém čtení Jarní chvíle a v dubnových Cikánech. Zato zámecká slečna je vyličeána ve velkopátečním příběhu jako světlý jev.

Genealogie moravské vesnice by nebyla úplná, kdybychom neupozornili ještě, jak je tu zobrazeno židovstvo i z tohoto hlediska. Jejím hlavním představitelem je postava diváckého habrůveckého Ahasvera, typicky vyličeného i se svými dětmi, pro něž cílevědomě pracoval, stejně tak jako brumovický Herbenův⁵⁾ žid Wolf v jeho rozsáhlé románové kronice. Přišel-li do Brumovic Wolf s ničím a ještě jeho matku přetáhl bohatý místní sedlák holí, zabydlil se tu po několika letech tak, že záhy půjčoval peníze všem a že jeho statky stále rostly, stejně tak jako diváckého Ahasvera, jenž je tu obzvlášť typicky zobrazen.

Zjara se rozletěl na tři míle daleko široko kolem Habrůvky. Jeho sehnutá postava s rancem kůžiček na zádech potulovala se okolím. Tři dcery provdal, oženil syna a stále shání pro ostatní, celá rodina žila z jeho kůžiček. Zvolna krokem šourajícího se hlemýždě pevně zarážel bodcovanou hůl do studeného sněhu a plazil se jak ztělesněný obraz Jehovy. V jedné ze závěrečných povídek Roku na vsi se připomíná, že stále ještě se habrůvecký Ahasver potuloval svým plazivým krokem od dědiny k dědině, vtipně Mrštící dodali, kdyby se stalo a povolal jej k sobě Jehova, že by to bylo neklamné svědectví toho, že na světě není něco v pořádku.

V březnové povídce Setí se o něm vypráví, jak ztratil kůže od telat a jak plakal před radnicí žalostí nad touto ztrátou. Měl totiž drahý pytel založený jen šátkem, v povídce Jarní chvíle se zase o něm vypráví, jak zameškal nosovým skřekem vypráhlého hrdla „handl-ů“ a jak zmizel v jasu hořícího dne. Ve Škaredé středě se zase sděluje, že s rancem na zádech budil podezření u všech dětí.

Jiný žid, s nímž se v Roku na vsi setkáváme, je Maxl, připomínaný i se svou dcerou Selmou v panských šatech v povídce Bál, tyto se diametrálně lišily od oděvu ostatních. V próze Škaredá středa se zase vzpomíná, že koupil v licitaci Rybářovi zabavenou mlátičku za 100 zl., ač původně stála 280, v Jerusalemě se o něm povídá, že prý zabije kozu za kozou a že ohrozil obchodně i Rybáře, jenž se ho však nezalekl, a tak se tu sešel hafan se psem. Katzova krčma byla místem dostaveníčka celé Habrůvky, jak se vypráví o tom v Jerusalemě a v povídce Před hody. Jeho alkovna se líčí i jinde, např. v povídce Božího těla, ve Šťastném dni (v souvislosti s celou genealogií Marečkových) a v próze Děti. Maxl se připomíná i v únorové povídce Cestou, jak kráčet domů z Borové. Jeho nejlepší charakteristika je podána v lednové povídce Bál, jak tancoval s mlynářkou s hlavou schýlenou, píše se o něm, že byl zvyklý vysedávat v krámě a vážit malé porce cukru do zásoby a pak je prodávat, je zobrazen jako cynik, který se vysmívá Ondruškovi, jenž jej požádal o půjčku, aby mohl jít na bál: „Copak já strojím bál, habech na ně pučoval peníze? Kdo strojí, hať půjčí. Já nemám. Platil sem dáňku, včera mōlu, do posledního se nemožu vydat. Taky chcu jít na bál.“

V povídce Smutný čas se vypráví, jak i přednosta Filípek měl jít na besedu k Maxlovi,

jenž stál mezi dveřmi krčmy a vystrkával opatrně medvědí svou hlavu s naběhlými rty, přičemž zoufale hleděl do kalné prázdnoty strašného dne, tak jej Mrštící vykreslili ve Smutném času. Při Sezení obecního výboru se vzpomíná, že po kostele šla polovina lidí navštívit Maxlovu krčmu, v prosincovém cyklu v povídce Exekuce mu exekutor zabavil dva pytle pšeničné mouky a sud petroleje. O jeho manželce se píše v povídce Rybář Cyril.

Jiní židi v tomto románovém kronikářském díle zobrazení jsou borovský Kohn nebo habrůvecký Hauser či Markus Lampl z Louček. Žádný z nich však není tak dokonale vykreslen jako Ahasver, symbol starozákonního židovstva. Starý Weiner je připomenut v próze Po svátcích.

Tento pronikl dokonce i do místního zastupitelstva, z jeho radních je nejlépe prokreslen Chalupa, který navrhl, aby vybíral daň starosta, ale tato funkce byla nakonec svěřena jemu. Zmínka je malá i v próze Na stupečku, kde žid Weiner naléhal, že je třeba zahřát vnitřnosti až na dno nejhlubší duše, když bylo v jeho šenkovně slyšet hádku. Snažil se být zadobře s ostatními sousedy i s farou: na Boží tělo i on rozžehl již v okně svíčku. Bližší genealogické rodinné jeho vazby tu vykresleny nejsou.

V uvedeném našem příspěvku snažili jsme se ukázat důležitost rodopisného rozboru vesnické kroniky, na němž je postavena celá tato práce, do níž vešli všichni venkované v obci, kdežto do oficiální obecní nebo alespoň školské kroniky obce Divák, kterou Alois Mrštík rovněž psal,⁶⁾ jen někteří. Mrštící měli obzvlášť mimořádně dobrý vztah ke genealogii, na níž budovali i svoje vlastní bratrské vazby v této obci: bratrských vazeb jako u nich, vzorných a velmi vážených i sledovaných, nebylo snad nikde jinde podobných a skutečným pojmem se stalo označení bratří Mrštíkových.

Poznámky

- 1) Genealogie mrštíkovského Roku na vsi, Listy Genealogické a heraldické společnosti v Praze, 4. řada, sešit 3, Praha 1976, s. 65-69, Ohlas vývoje průmyslu a řemeslné výroby v Herbenově a v mrštíkovském kronikářském díle, Mikulovská sympozia 1973, Praha 1974, s. 279-281, Herbenova kronika Do třetího a čtvrtého pokolení a její genealogická struktura. Zpravodaj KGHO, 1985, č. 18, s. 37-38.

- 2) Jan Skutil, Rok na vsi jako problém ediční a literárněgenetický, Vlastivědná ročenka okresního archivu Blansko 1976, s. 3-80, kde je citována i všechna ostatní literatura předmětu.
- 3) Týž, Typy vesnické chudiny ve srovnání s postavou mladého furianta, V díle cit. v pozn. 2, s. 71-80, též Vývoj textu prózy Satanáš v Roku na vsi bratří Mrštíků, VVM, 1974 (r. 36), s. 302-306.
- 4) V knize Diváky - Mrštíkovská Habrůvka. Redaktor Fr. Čapka (v tisku).
- 5) Jan Herben, Do třetího a čtvrtého pokolení, Praha 1889-1892, 4. definitivní vydání Praha 1936.

- 6) Mrštíkovská kronika školy v Divákách, VVM, 1976 (r. 36), s. 104-106.

Genealogie der Bauer-Familien und anderer Persönlichkeiten im Werke der Brüder Mrštík „Rok na vsi“
(Ein Jahr am Dorfe)

Der Autor analysiert sehr gründlich das grosse Werk der Brüder Alois und Wilhelm Mrštík aus dem Ende des vorigen Jahrhunderts. Umständlich gibt er Acht auf die genealogischen Bindungen in den einzelnen Schichten der Dorf-Gesellschaft.

- MK -

Václav R a m e š

Příspěvek k otázce vývoje panovnické pečeti v královské kanceláři Ladislava Pohrobka

Krátká vláda Ladislava Pohrobka nezaznamenala žádných velkých dějinných zvratů jako doba minulá či budoucí, přesto by si však zasluhovala větší badatelské pozornosti, než je tomu doposud. Vždyť tento poměrně krátký časový úsek jeho vlády byl velmi důležitý a zajímavý nejen z politického a hospodářského hlediska, ale také z diplomaticko-správního aspektu.

V době Ladislavova příchodu do Čech držel již pevně vládu v zemi zemský správce Jiří z Poděbrad, který díky logickému ekonomickému vývoji po husitských válkách a svými schopnostmi dobrého a prozíravého hospodáře mohl králi předvést již velmi dobře prosperující stát. Také Ladislavův protektor císař Fridrich III. se snažil zlepšit výchozí postavení mladého panovníka v nových poměrech a dává mu k dispozici svého důvěrníka Prokopa z Rabštejna, který se stává kancléřem české královské kanceláře, tehdy však ještě nefungující.¹⁾ Do té doby probíhá proces zlistinění písemností v dolnorakouské kanceláři, kde jsou také vedena příslušná registra.²⁾ Proto nový kancléř za pomoci protonotáře Dr. Mikuláše Liscia buduje českou kancelář. Práce je jednak vedena pod vlivem cizích vzorů a jednak v kontinuitě na domácí tradici. Jedním z výsledků spojení těchto dvou proudů je i zavedení nových typů pečeti.

V této době dochází totiž k něčemu podobnému jako za vlády Přemysla Otakara I. Mění se totiž radikálně užívání ustálených královských typářů pečeti. Dne 13. ledna 1262 byla totiž přerušena vžitá přemyslovská tradice v používání majestátní mincovní pečeti. Na aversní straně sice nadále zůstává vyobrazen panovník v plném majestátu, ale reversní svatováclavská strana je nahrazena pečeti jezdeckou.³⁾ Tento vzor byl zachován v příslušné modifikaci za všech přemyslovských následovníků a převzala jej i dynastie lucemburská. Avšak kolem roku 1322 můžeme pozorovat používání obou stran samostatně s použitím kontrasigila sekretního typáře. Během husitských válek a následného bezvládní královské pečeti zmizela a byla různě suplována.

Renesancí však prožívá právě ve zmíněném období vlády Ladislava Pohrobka, za kancléřství Prokopa z Rabštejna. Dochází k obnově tradice zavedením opětovného používání majestátní pečeti mincovního charakteru, avšak s podstatnou změnou v pečetním poli. Nově podle cizích vzorů se u nás prosazuje typ pečeti znakové, který přetrvává i do budoucnosti.

Poslední výzkumy v této oblasti, které jsou shrnuty v práci F. Beneše ve Sborníku archivních prací z roku 1963, ukázaly, že Ladislavova česká kancelář disponovala čtyřmi typy

pečetí:⁴⁾

1. Větší (znaková) královská pečeti,
I. typ
2. Větší (znaková) královská pečeti,
II. typ
3. Pečeť mincovní a) majestátní
b) rubní strana
4. Menší pečeti

Při rozboru dochovaných písemností vzešlých z Ladislavovy královské kanceláře, uložených nyní ve fondech SOA v Třeboni,⁵⁾ se podařilo nejen všechny čtyři zmíněné typy identifikovat, ale navíc dokázat existenci a užívání i dalších dvou typů. Z prozkoumaného treboňského materiálu tedy vyplývá, že existuje zatím šest zjištěných typů pečeti:

1. Typář LKV, královská znaková pečeti
2. Typář Z-I., královská znaková pečeti
(Beneš - 1.)
3. Typář Z-II., královská znaková pečeti
(Beneš - 2.)
4. Typář Z-III., královská znaková pečeti
5. Typář M, mincovní pečeti a) majestátní
b) znaková
(Beneš - 3.)
6. Typář S, sekretní pečeti (Beneš - 4.)

Pečeti uvedené F. Benešem jsou v jeho práci podrobně popsány, a proto postačí pouze jejich stručná charakteristika nutná k pochopení užších souvislostí při jejich používání. Nové pečeti je ale nutno popsat podrobněji, i když s jistým omezením, které vyplývá z jejich fyzického stavu.

1. Typář LKV, královská znaková pečeti
(obr. č. 1 a 2)

Ve fondu Historica ve SOA v Třeboni je dochována ve dvou exemplářích, pocházejících z roku 1453, ještě z doby před Ladislavovou českou korunovací.⁶⁾ Oba kusy jsou sice z velké části poškozeny, ale přesto můžeme kombinací sestavit věrnou podobu pečetního pole, kterou lze ještě porovnat s vyobrazením (kresba) pečeti v práci J. Chmela.⁷⁾

Tato pečeti přichází v jednom případě jako přitiskovaná, původně pod papírovým krytem, a ve druhém je k listině přivěšena na pergamenovém proužku ve voskovém kalíšku.

Pečeť je okrouhlá o průměru 46 mm. V pečetním poli v mandorle složené ze čtyř polooblouků jsou rozloženy dva a dva štíty. Vpravo

nahoře je starý uherský znak se třemi břevny, vlevo naproti český, vpravo hledící lev s tříhrotou korunou. Mezi nimi se vznášejí anděl s rozepjatými křídly, který přidržuje štít s babenberským břevnem. Dole pod ním hledí vpravo moravská orlice. Tento štít přidržují dva andělé.

V místech, kde se stýkají již zmíněné polooblouky, vybíhají do středu z obou stran drobné zdobené křížky. Nahoře, kde by mělo dojít ke spojení horních oblouků, jsou do malého obdélníku vepsána tři majuskulní písmena - L K V.

Zbytek celého pečetního pole je vyplněn jemnými ozdobami. Pečeť lemuje jednoduchá linka, s poněkud zvýšeným reliéfem. Barva vosku je červená.

2. Typář Z-III., královská znaková pečeti
(obr. č. 3)

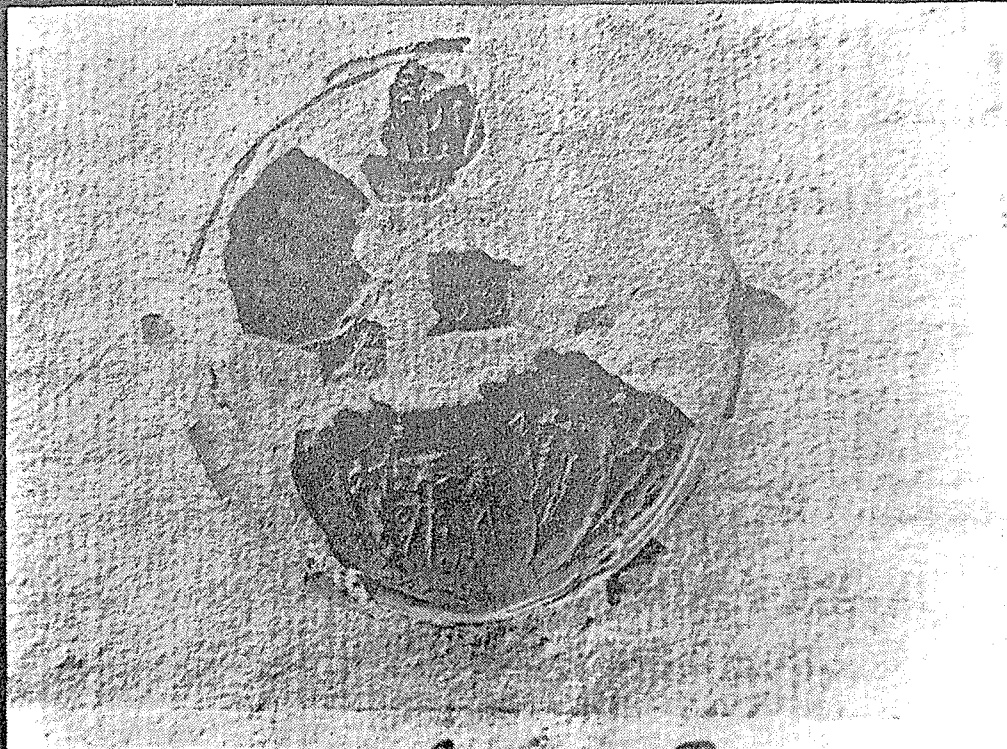
Dochována pouze na jedné písemnosti z 21. ledna 1456.⁸⁾ Je přitiskována na list uzavřený. Bohužel pečetní pole je velmi rozdrobené, a proto nelze celý typář jednoznačně popsat.

Jde opět o okrouhlý typ s přibližným průměrem 70 mm. Jediný neporušený štít je umístěn vpravo nahoře. Jedná se o starý uherský znak se třemi břevny. V hlavě pečetního pole je vyobrazena královská koruna. Její stylizace je všeobecná, nejedná se tedy ani o variantu svatováclavské či svatoštěpánské koruny. Je znázorněna ze spodního pohledu. Lze se domnívat, že nad pěti jejími hroty ukončenými křížky je položena klenba od levé k pravé straně, která je uprostřed zesílena a ozdobena křížem. Celistvě je však zachována pouze její pravá polovina. Také levá část pečetního pole a celý spodní díl je značně poškozen. Ze zbytků vosku a podle určitého pravidla rozložení znaků na ostatních Ladislavových pečetích je možno říci, že v levém horním rohu byl český královský znak a pod ním buď slezská či moravská orlice. V pravém horním rohu je již zmíněný uherský znak a pod ním velmi poškozený štít s lucemburským lvem, vlevo hledícím. Uprostřed pečetního pole je částečně zachován rakouský znak s babenberským břevnem. Další znak byl umístěn ve spodní části pečeti. Šlo zřejmě o moravskou či slezskou orlici.

Mandorla byla zřejmě složena ze šesti polooblouků. Pečeť má částečně zachovaný i opis,

Obr. č. 1 - Typář LKV, královská znaková pečť.

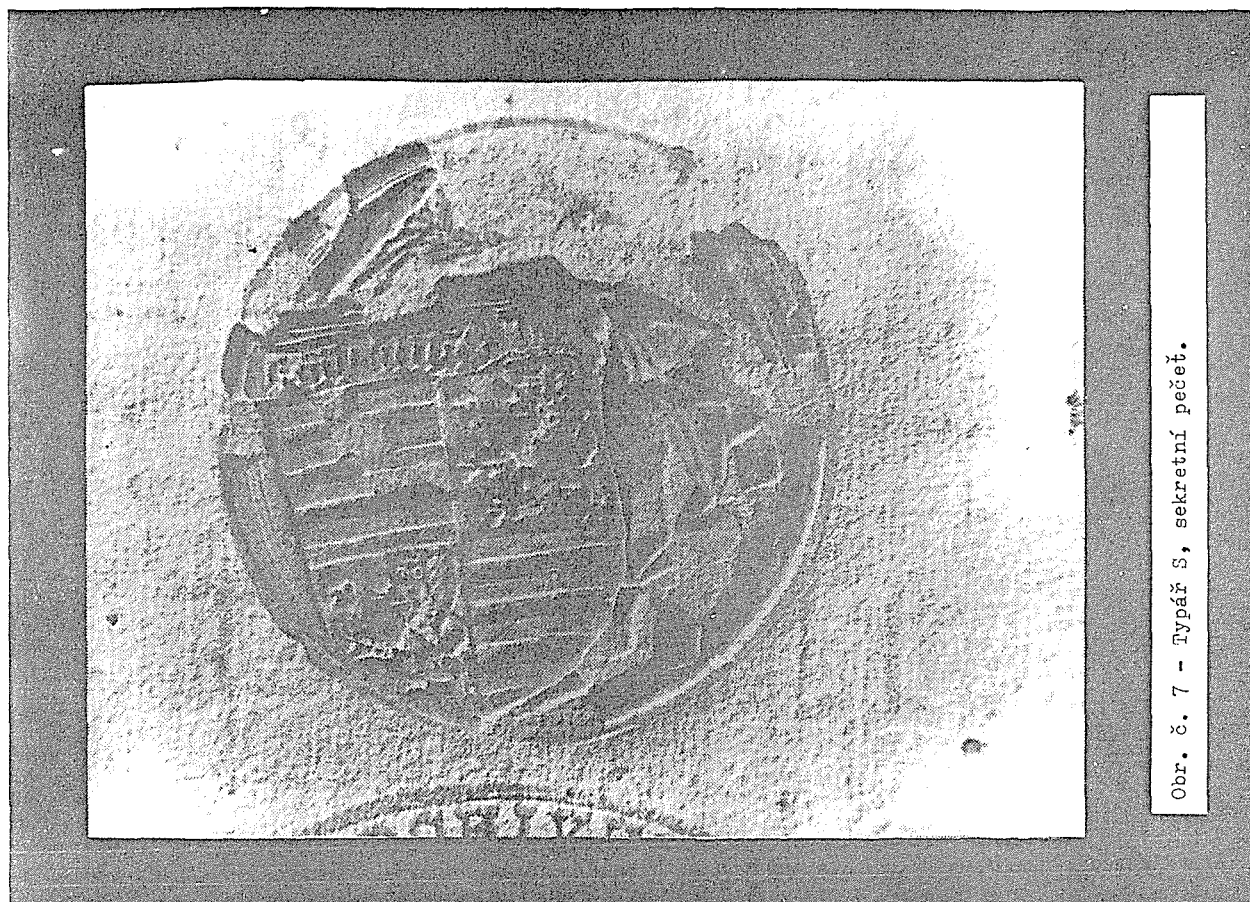
Obr. č. 2 - Typář LKV, Královská znaková pečť.

Obr. č. 4 - Typář Z - II, královská znaková pečeť.

Obr. č. 3 - Typář Z - III, královská znaková pečeť.

Obr. č. 7 - Typář S, sekretní pečeť.

který je vložen do dvou jednoduchých linek.
Jeho znění:

SIGILIU...HUNGARIE BO...MA...CONIS MORAVIE

Obvodní linka pečeti se nezachovala. Barva vosku je červená.

Popis dalších Ladislavových pečeti nalezneme v již zmíněné práci F. Beneše, a proto je uveden jen stručný orientační popis.⁹⁾

3. Typář Z-I, královská znaková pečeť

Pečeť je okrouhlá o průměru 56 mm. Mandorla je složena ze čtyř polooblouků, v nichž jsou umístěny čtyři nakloněné štíty. Vpravo nahoře je opět starý uherský znak se třemi břevny, vlevo naproti hledí vpravo český lev. Moravská vpravo hledící orlice je umístěna vpravo dole. Naproti ní je štít, v jehož pravé polovině hledí vpravo orlice a levou stranu vyplňují dva svislé dolnorakouské pruhy. Uprostřed pečetního pole se nachází štít s babenberským břevnem, který pravou rukou přidržuje čelně zobrazený anděl. Dva dolní štíty jsou spojeny ornamenty. Barva vosku je červená. Mezi dvěma kružnicemi

je tento opis:

S. Ladislai dei . gra hungarie . bohemie etc .
regis necnon. ducis. austrie. et. marchionis.
mora.

4. Typář Z-II, královská znaková pečeť (obr. č. 4)

Pečeť je okrouhlá o průměru 61 mm. Dominantou pečetního pole je velký půlený štít, který přidržují dvě stylizované orlice. V jeho pravé polovině je starý uherský znak se čtyřmi hladkými břevny, vlevo stojí český lev s tříhrotou korunou. Celý znak je korunován.

V hlavě pečetního pole je umístěn štít s babenberským břevnem. Pravá polovina popisu je přerušena štítem nesoucím vlevo hledící orlici. Na protější straně je zrcadlově položený erb s orlicí slezskou. Konečně v patě pečetního pole nacházíme vpravo hledícího lucemburského lva.

Volný prostor pečetního pole je jemně mřížován a vzniklá políčka jsou zdobena drobnými kvítky a hvězdičkami. Barva vosku je čer-

vená. Opis je veden mezi dvěma jednoduchými linkami:

† Ladislaus † dei - gracia † hunga-rie † et † bohe-mie † ec † rex †

5. Typář M, mincová pečeť (obr. č. 5 a 6)

a) majestátní strana

Dominantu pečetního pole představuje panovník sedící v plném majestátu, pod architektonicky bohatě členěnou klenbou. V pravé ruce drží kolmo vztyčené žezlo a v levé vladařské jablko. Anděl stojící po pravici drží v levé ruce starý uherský znak, korunovaný pětihrotou korunou. U nohou má opřen rakouský erb s babenberským břevnem. Anděl nalevo přidržuje znak s českým lvem. Také tento štít je korunován. Dole je moravský znak s vpravo hledící šachovanou orlicí. Pod trůnem stojí ve štítu vpravo hledící lucemburský lev.

Opis je proveden ve dvou pásech ohraničených jednoduchými linkami. Vnitřní je omezen pečetním polem, vnější pouze lucemburským znakem.

Vnější obvod:

LADISLAUS + DEI + GRACIA + HVNGARIE + BOHEMIE + DALMACIE

CROACIE EC REX + AVSTRIE + STIRIE + ET LUCEMBURGEN

Vnitřní obvod:

DUX AC MORAVIE MARCHIO / 1456 /

b) znaková strana

Ve středu pečetního pole je velký korunovaný štít s českým vpravo hledícím lvem. Jako jeho strážci zde vystupují tři andělé. Dva jsou po jeho boku a třetí je znázorněn z čelného pohledu, v mandorle tvořené ze sedmi poloblouků je dokola rozmístěno sedm menších štítů.

Jejich popis z horního levého rohu ve směru hodinových ručiček:

1. vpravo hledící lucemburský lev,
2. vpravo hledící orlice s pružinou na prsou,
3. *dělený* štít, v jehož horním poli je dvouocasý lev,¹⁰⁾
4. hornolužická hradba,
5. vlevo hledící kráčeující dolnolužický vůl,
6. vlevo hledící orlice s pružinou na prsou,
7. vlevo hledící šachovaná moravská orlice.

Celá pečeť je vyrobena z přírodního včelího vosku. Opis je veden ve dvou nepřerušovaných

pásmech, oddělených navzájem od sebe i od pečetního pole jednoduchou linkou.

Vnější obvod:

: + : LADISLAUS DEI GRACIA HVNGARIE BOHEMIE
DALMACIE CROATIE RAME SERUIE GALLACIE
CUMANIE BULGARIE † QUE † REX

Vnitřní obvod:

AUSTRIE + LUCEMBURGENSIS + STIRIE + KARINTHIE
+ SLESIE + CARNIOLE DUX + MORAVIE + ET + LUCACIE + MARCHIO / 1456 /

6. Typář S, sekretní pečeť (obr. č. 7)

Tento typ je jako všechny předcházející okrouhlý a má průměr 43 mm. Značnou část pečetního pole zabírá na pravé straně velký (24 x 24 mm), vpravo mírně nakloněný čtvercový štít. Prvé a čtvrté pole zaplňuje starouherský znak. Ve druhém a třetím poli stojí vpravo hledící český korunovaný lev. Nad celým štítem se vznáší zvlněná stuha s nápisem - Ladislaus rex - a nad ní je jednoduchá tříhrotá koruna. Zbytek pečetního pole vyplňuje klečící anděl, který zde vystupuje jako strážce znaku. Celá pečeť je lemována dvěma jednoduchými linkami. Barva vosku je červená.

Popisované pečetě Ladislava Pohrobka se vyskytují na písemnostech v rozmezí let 1452 až 1457. Rozbor byl prováděn na 111 jednotlivcích, uložených nyní ve fondech SOA v Třeboni. Početní zastoupení jednotlivých typů:

TYPÁŘ	Z-I	LKV	Z-II	Z-III	M	S
POČET	13	2	83	1	6	6

Chronologicky poprvé byl užit typář Z-I a LKV. Oba plnily svou funkci přibližně do doby české korunovace, nebo krátce po ní. Byly používány Ladislavovou dolnorakouskou kanceláří, o čemž svědčí i upřednostnění rakouského znaku v srdci pečetního pole. Kolem 28. října 1453 (česká korunovace) se objevuje typ Z-II, který má nejpočetnější zastoupení na písemnostech. Jde o první královskou pečeť skutečného vladaře, personální unie česko-uhersko-rakouské, zastupující do roku 1456 pečeť majestátní. V témže roce se objevuje také pečeť sekretní či osobní.

Typ Z-III se skladbou pečetního pole řadí do skupiny typářů užívaných před českou korunovací, avšak podle mladší datace dochovaného originálu je vidět, že byl v používání i nadále. Avšak evidence jednoho jediného exempláře nemůže být dostačujícím vodítkem jakéhokoli rozboru. Bude nutné prozkoumat lépe okruh pří-

jemců královských písemností v rakouských a uherských zemích. (Dobu používání jednotlivých typářů znázorňuje tabulka č. 1. Datum odpovídá dochovanému originálu ze SOA v Třeboni.)

Pokud jde o místa vydání příslušných zpečetěných písemností, můžeme určit tři hlavní centra - Vídeň, Prahu a Budapešť.

Stranou nemůže zůstat ani diplomatická stránka věci. Ukázalo se, že nejčastěji jsou pečeti opatřeny listiny a méně již mandáty a listy. Nejvíce zastoupen je typář Z-II, především díky nejdelšímu časovému užívání. Avšak používá se i u mandátů a listů, stejně jako pečeti sekretní. Typy Z-I a M byly přivěšeny výhradně k listinám, navíc M pouze k honosným privilegiím.

Pokud jde o přijímací okruh, existuje určitá parita mezi městy a vyšší šlechtou. Církevní okruh je vůči předešlým v menšině. To souvisí s celkovou situací v zemi a skladbou královské rady, která výrazně ovlivňuje proces zlistinění. (Tabulka č. 2 se snaží přiblížit zkoumaný vzorek písemností ze SOA v Třeboni)

Tento příspěvek samozřejmě nemůže postihnout celou řadu otázek a problémů, které se před badatelem vynoří. Samozřejmě, že existuje ještě mnoho otázek a námětů, které období vlády Ladislava Pohrobka přináší. Hlavním cílem bylo upozornit na obrovské a dosud ne zcela využitě bohatství fondů SOA v Třeboni, které skrývají před badatelem stále nová a nová překvapení.

Poznámky

- 1) Více o tom v práci K. Beránka, Listiny a listy z české královské moci v dolnorakouských registrech krále Ladislava, Archivní časopis, 1968, s. 34-39.
- 2) Tamtéž, s. 37.
- 3) Podrobněji o tom v práci F. Beneše, Česká panovnická pečeti krále Ladislava - její povšechný rys, Sborník archivních prací 13, 1963, č. 1, s. 272-283.
- 4) Tamtéž.
- 5) Jde o tyto fondy: Historica, Cizí rody, Cizí statky, Cizí doly, Vs Orlik n. Vlt., Ra páni z Hradce.
- 6) 1453 leden 18, Vídeň
Ladislav, král uherský, jmenuje Jindřicha z Rožmberka velitelem hradu Špilberk v Brně.

vlevo: Commissio domini Regis per domino
Ulrico Byczenczem

Orig., pap., něm. 299 x 328 mm

Uloženo: SOA Třeboň, Historica 1670.

1453 červenec 25, Brno

Ladislav, král uherský, zplnomocňuje k dojednání sňatku mezi polským králem Kazimírem a svou sestrou Alžbětou Jana, biskupa olomouckého, Otu, falckraběte rýnského, Jindřicha z Rožmberka a další šlechtice.

Orig., perg., něm. 448 x 210 - 60

Uloženo: SOA Třeboň, Historica 1678

Edice: FRA XX, s. 63, č. 52.

- 7) J. Chmel, Urkunden, Briefe und Actenstücke zur Geschichte der Habsburgischen Fürsten, König Ladislaus Posthumus, Erzherzog Albrecht VI. und Herzog Siegmund von Österreich (1443-1473), FRA II., Bd. II., Wien 1850.

- 8) 1456 leden 21, Vídeň

Ladislav, král uherský a český, žádá Oldřicha z Rožmberka, aby dovolil svému synovi Janovi nastoupit královskou službu.

vlevo: Commissio domini regis in consilio
adresa: Dem Edeln vnserm Lieben getrevn
Vlrichen von Rosenberg

Orig., pap., něm. 297 x 216 mm

Uloženo: SOA Třeboň, Historica 1737

- 9) F. Beneš, c. d.

- 10) F. Beneš, c. d., hovoří o panteru, ale z originálu je patrný lev.

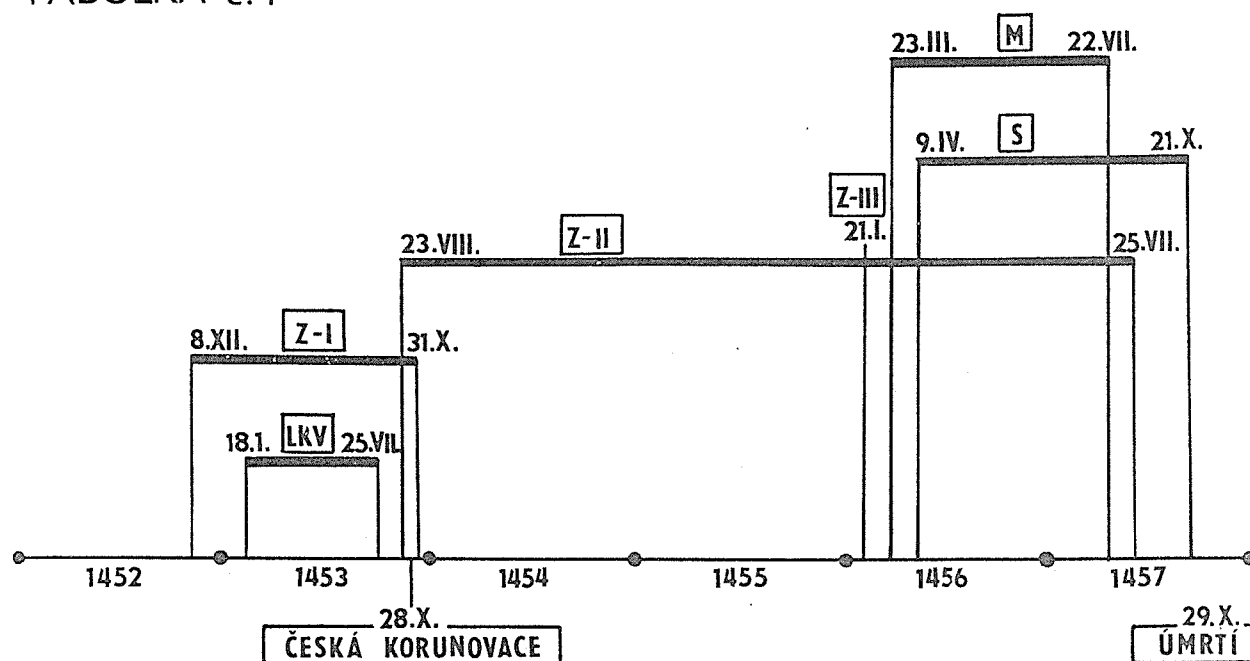
Foto: SOA Třeboň

Der Beitrag zur Frage über die Entwicklung des Herrschers-Siegels in der königlichen Kanzlei Ladislaus Posthumus

Der Autor bringt eine Übersicht und Beschreibung der sechs Siegelstücke, die in der Kanzlei während der Regierung des Ladislaus Posthumus benutzt wurden. Die Arbeit geht vor allem aus der Analyse der aufbewahrten Siegel hervor, die an den Urkunden in dem Staats-Gebiets-Archive in Třeboň zugeordnet sind.

-MK-

TABULKA č.1

TABULKA č.2

	TYPÁŘ	Z-I	LKV	Z-II	Z-III	M	S	CELKEM
TYP PÍSEMNOSTI	LISTINA	13	1	65	-	6	1	86
	MANDÁT	-	1	12	-	-	1	13
	LIST	-	-	6	1	-	4	12
PŘÍJEMCE	MĚSTA	5	-	26	-	3	-	34
	ŠLECHTA	-	-	26	1	2	1	30
	CÍRKEV	8	-	6	-	1	1	16
	ZEMSKÉ ZÁLEŽITOSTI	-	2	25	-	-	1	28
	RŮZNÉ	-	-	-	-	-	3	3

Jiří S t i b o r

O spolehlivosti rodokmenu Podstatských z Prusinovic

Při zpracování textu k jednotlivým nejvyšším úředníkům markrabství Moravského jsem se samozřejmě setkal i s Jetřichem Podstatským z Prusinovic, přisedlícím zemského soudu. V jeho případě jsem považoval svůj úkol za téměř formální; naprosto vystačím s údaji Pilnáčkovými.¹⁾

Když jsem však začal blíže zkoumat rodokmen Podstatských, zarazil mne údaj v rodokmenu: Václav mladší, hofrychtář olomouckých biskupů, pán na Liptále, Vrchoslavcích, Vlachovicích a Veselíčku, 1534-1577, m. Apolóna Žeranovská ze Sezemic (viz č. 33), jeho syn Jetřich a na Potštátě, nejvyšší písař, 1591 Čekyň, 1597 sněm, + 1598 14. 12. v Potštátě, m. Alžběta z Bobolusk, 1575 Rokytнице, + 1591 Bartošovice (viz č. 63).²⁾

Nehodil se k použití, i když zdánlivě souhlasil se zprávou Paprockého: "Na témž zemském soudu seděl urozený a statečný rytíř pan Jetřich Podstatský z Prusinovic a na Podstatě ..."³⁾ O několik stran dále týž autor píše: "Urozený a statečný rytíř pan Jetřich Podstatský z Prusinovic, nejvyšší písař Markrabství moravského, syn pana Václava mladšího Podstatského a vnuk pana Jetřicha, pojal sobě k stavu svatého manželství paní Alžbětu z Bobolusk, kterýžto rod v tomto Markrabství moravském již sešel, zplodil s ní několik synův, ale však všickni v mladém věku svém pomřeli. A jednu dceru, kteráž se dostala za manželku urozenému pánu panu Albrechtovi Sedlnickému z Choltic a na Bartošovicích, nejvyššímu sudímu knížectví opavského ..."⁴⁾

Všechno jsou to údaje spolehlivé, mnohokrát citované, a také pro ně chválí Pilnáček spolehlivost Paprockého zpráv o Podstatských.⁵⁾ Zdá se přitom velmi pravděpodobnou i osobní návštěva Bartoloměje Paprockého na potštátském zámku a seznámení s rodinnými památkami.⁶⁾

Nehledám však Jetřicha písaře, ale Jetřicha zemského soudce, a protože oba citované odstavce na sebe nenavazují, zdá se, že zde Paprocký zaznamenal získané zprávy o dvou rozdílných osobách stejného jména. Ve sledované generaci Pilnáčkova rodokmenu však nacházím hned čtyři osoby s křestním jménem Jetřich. Můj zájem vzrůstá natolik, že se pouštím do

prohlídky všech rodokmenů Podstatských, které mám k dispozici, a porovnávám jejich spolehlivost s údaji zemských desk. Postupně docházím k závěru, že okruh "podezřelých" osob musím rozšířit. A tak dovoluji, abych vás přizval ke svému pátrání, které se opírá o d'Elverta, Sedláčka, Pilnáčka a zemské desky⁷⁾, jehož výsledky shrnuji do dílčího rodokmenu sledovaných osob:

1. Jetřich na Potštátě, m. Estera z Meinhartic v této manželské dvojici se všichni shodují. Roku 1492 se připomíná jako mocný poručník statku Jindřicha z Tršic, 1508 vkládá své manželce 400 kop gr. věna na Količíně a Lešné, roku 1516 mu byly intabulovány Buchlovice, roku 1525 Moštěnice, roku 1531 Žeravice, 1536 byl již nebožtíkem.⁸⁾

1.1 Prokop na Bouzově, Jevíčku, Žadlovicích, + 26. 1. 1560, pochován Loštice, m. Kateřina Kropáčová z Nevědomí, + 1564, pochována Loštice⁹⁾

I zde panuje mezi všemi rodopisci shoda.

1.1.1 Jetřich - Pouze připomenut Sedláčkem. Nazýván starším, dvakrát ženat, jeho druhou ženou Alžběta z Bobolusk u d'Elverta. 1561 na Jevíčku, 1571 prodal Žadlovice, 1574 na Rokytnici a Malenovicích + 1578, jeho manželkou Eliška Herburtova z Fulštejna (1571) u Pilnáčka. Otevřel jsem si příslušnou stránku Pilnáckovy Genealogie Podstatských z Prusinovic, porovnal českou i německou verzi, abych zjistil, odkud pocházejí jeho údaje. Je zde doslova: "Jetřich (též Dětřich) má se svou ženou Eliškou (Herburtovnou) z Fulštejna znak (na zámku v Jevíčku). Jetřich držel Žadlovice, které 1571 prodal a r. 1574 k. Roketnici a Malenovice, které zaměnil za Počenice. Na Jevíčku uvádí se ještě 1561 a 1569 jest v komisi za ryt. stav, když jednáno k upravení zem. zřízení. Jeho úmrtí r. 1578 udává bez dokladu Schwoy. O Jetřichovi jedná Bař. I. 63, d'Elvert, Kubíček, Loštice."¹⁰⁾ Z desk však vyplývá, že se naposledy vyskytuje na brněnském soudě dne 19. 2. 1570 jako "Jetřich starší Podstacký z Prusinovic a na Jevíčku" a že byl "sudím práva menšího zemského kraje olomouckého".¹¹⁾

- 1.2 Hynek a na Moštěnicích, 1534, 1538, 1549 Moštěnice, 1540 Břestek, 1543 poselství na sněm do Prahy, m.N.N.¹²⁾ Jen velmi stručně se o něm zmiňuje d'Elvert, Sedláček zná jen jeho jméno.
- 1.2.1 Jetřich - Sedláčkem pominut, u d'Elverta připomínán bez manželky jako otec jedné dcery. Pilnáček však o něm píše: "Jetřich k. 1598 od Voršily Molovny z Modřelic v Lipníku u Hranic svob. dvůr, který po jeho smrti r. 1599 k. Kašpar Vlach z Ducova (purkr. kniha Lipníka). Roku 1592 byl poruč. dětí po zemřelém Janu Šternovi ze Štattenburka, jenž byl ženat s Alžbětou Podstatskou z Prusinovic a držel pomažlice. Manželku jeho Voršilu Onšičku uvádí Zrcadlo.¹³⁾ Desky se o tomto Jetřichovi zmiňují pouze v souvislosti s poručenstvím Jana, sepsaném v Uherském Brodě roku 1536 (vklad 1538), jímž jemu a jeho bratru Albrechtovi, synům Hynkovým, odkazuje 500 kop gr.¹⁴⁾
- 1.3 Tas - Sedláček jej zaměnil za stejnojmenného syna Prokopova a napsal o něm, že bojoval v Uhrách proti Turkům a zahynul. Podle Pilnáčka byl svobodný a podle tituláře 1534 žil v Olomouci. Přitom už d'Elvert správně uvedl jeho manželku Apolonii ze Sezemic a za rok jeho úmrtí zřejmě správně považuje rok 1537. Desky zaznamenávají Tasovo poručenství (vklad 1541), v němž je jmenována jeho manželka Apolena Žeranovská ze Sezemic i její sestra Barbora. Roku 1537 vložil do desk statek Količín bratru Václavu staršímu.¹⁵⁾
- 1.4 Jan - Pouze jmenován Sedláčkem. Za svobodného považován d'Elvertem. Neženatý, 1527 Skalka, 1534 18. 12. obdržel právo svobodného kšaftování - Pilnáček. V deskách uvedeno jeho poručenství, sepsané v Uh. Brodě roku 1536 (vklad 1538). Jeho manželkou byla Barbora z Kostelce, poručníkem sirotka Kateřina a statku jeho bratři Prokop a Hynek, Prokopovým synům odkazuje Žeravice.¹⁶⁾
- 1.5 Václav starší - Roku 1538 na Potštátě, Buchlovicích a Žeravicích, třikrát ženat s N. Bárskou z Baště, Annou Krčmovou z Koněpas a Bohunkou z Víckova podle d'Elverta. V letech 1556-66 hofrychtěm olomouckého biskupství, majitelem dílu na Potštátě a Količíně, prodal roku 1545 Buchlovce, jak říká Sedláček. Pilnáček podává následující zprávu: "R. 1538 na Potštátě, kde r. 1556 postavil nemocnici a tam je též pochován (Zrcadlo). R. 1548 k. Vrchoslavice od Hynka z Posadova, téhož roku dal své ženě An-

ně Krčmové z Koněpas věno na dvoře na předměstí Potštátu (Baď. I. 57), držel Horní Počenice (Vlast., okr. Zdounky, 282), r. 1588 též Vlachovice. R. 1561 byl hofrychtěm ol. bisk., 1568-1572 dvor. a nejv. mor. sudí, jsa pánem Vrchoslavic. R. 1573 k. Veseličko (Vlast. Lipenský okres 372, 373). Všechny 3 manž. Václava st. uvádí Zrcadlo 276 ... O Václavu st. a též o jeho manž. obšírněji jedná Baď. I. 56, 57, d'Elvert; úmrtí r. 1593 uvádí Zrcadlo, kde uvedeno také, které děti a z kterého manž. pocházejí.¹⁷⁾ V deskách o něm nalezneme řadu informací. Roku 1537 mu bratr Tas postupuje Količín, od Prokopa jako poručníka statku po zemřelém Janovi získal díl Buchlovic, Prokopovi přenechal půl městečka Žeravic a statek Osvětimany (vklady 1538). Téhož roku mu Mladota vkládá do desk svůj díl Potštátu. Roku 1541 je se svou manželkou Barbarou Žeranovskou ze Sezemic jmenován v poručenství svého bratra Tasa. Buchlovce prodal bratřím ze Žerotína vkladem z roku 1545, v témž roce zapisuje věno na dílu Potštátu manželce Anně z Koněpas, bratr Václav mladší mu vkladem roku 1554 postupuje svůj díl Potštátu, zároveň vkládá věno a nadvěno své třetí manželce Bohunce z Víckova a ona ho bere na sumu nadvěna na spolek. Scelil ve svých rukou postupně celý Potštát, když směnil se sirotky po Mladotovi jejich díl za ves Lindavu vkladem z roku 1555. Získal Vrchoslavice (vklad 1560), Počenice (vklad 1562), Veseličko (vklad 1573). Vkladem z roku 1566 potvrdil prodej Vlachovic a z roku 1574 pochází vklad, jímž postoupil díl Počenic svému synu Jetřichovi staršímu.¹⁸⁾

- 1.5.1 Jetřich - Pocházel z třetího otcova manželství, jeho ženou byla Anna Bílská z Bělé, je označován jako "starší"-d'Elvert. Je jmenován "mladší", prodal 1575 Količín, byl soudcem zemským a zemřel koncem téhož století - Sedláček. Pilnáček jej stroze zaznamenal k roku 1560 jako jedno z dětí z druhého otcova manželství. Poznává však: "Václav dal své ženě Anně z Bělé r. 1574 pojistiti věno na Rudoltovicích a Zigharticích, r. 1593 byl na svob. dvoře v Lipníku a tamtéž zemřel v prosinci 1598. Jeho žena zemřela v Lipníku r. 1612 a poručila tamějšímu kostelu 40 kop na záduší (d'Elvert, Baď. I. 69). Jindřich Podstatský

z Prusinovic měl dle Zrcadla 277 za ženu rovněž Annu Bělskou z Bělé, jež měla ve štítě v horní polovici lesní roh a pod tímto rybu a byla od r. 1585 na Lazníchách (St. rodové 175).¹⁹⁾ Podle deskových zápisů se od roku 1567 objevuje na zasedáních soudu v Brně a Olomouci jako místodržící nejvyššího písařství, v uvedeném roce dokonce jako Jetřich mladší (I) pro odlišení od Prokopova syna Jetřicha staršího. Po tomto roce se píše prostě jako Jetřich, poprvé se nazývá starším na zasedání brněnského soudu 11. března 1571, zřejmě po smrti tohoto Jetřicha staršího.²⁰⁾ Od roku 1572 zastával úřad nejvyššího písaře zemského. Získal po Mikuláši z Hrádku a po otci Václavu starším oba díly Počenic (vklady 1570 a 1574), tehdy mu byla rovněž vložena do desk Rokytnice a směnou za Počenic ziskal od Nikodéma z Bobolusk Malenovice. Následujícího roku pojistil na Rokytnici věno a nadvěno své ženě Alžbětě z Bobolusk, dceři Žofky Žampachové z Potštejna a sestře Zuzanině. Pouze v roce 1573 se píše na Malenovicích, potom vždy na Rokytnici. Zemřel roku 1578.²¹⁾

- 1.6 Václav mladší - Na Potštátě a Vlachovicích d'Elvert. Na Vrchoslavcích, Věžkách, Veselíčku, 1570-74 jako dvorský sudí - Sedláček. Pilnáček o něm praví: "Václav ml. často omylem zaměňován s Václavem st. (též jednou v Zrcadle). Byl hofrychtěř olom. biskupů (Zrcadlo), r. 1546-54 držel Liptál (Vlast. Vsatský okres 104), r. 1556 povýšil Vlachovice na město, 1550 držel v zastavě Zlobice, majetek kl. hradištského, dle Vrchoslavců psal se ještě 1577. Žeranovskou ze Sezemic ženu Václavovu uvádí vlastnoruční paměť Kryštofa Karla z r. 1625. Václava a jeho ženu Apolonii ze Sezemic uvádí Notizenblatt r. 1877, č. 7 a praví mylně, že byl bezdětný."²²⁾ Sňatek Václava mladšího není deskami potvrzen, nelze však vyloučit, že se mladá vdova Tasova za něj znovu provdala. Bratru Prokopovi postoupil půl Količina a Řimic (vklad 1537), od Žibřida získal jeho díl Potštátu (vklad 1546), později nabytý Vlachovic (vklad 1554), téhož roku vložil nabytý díl Potštátu bratru Václavu staršímu, vsi Luboměř a Barnov bratru Mladotovi.²³⁾ Po tomto roce se nepřipomíná, ale určitou stopou by mohl být Hosákův údaj k roku 1563, kdy se hovoří o Jetřichovi, sirotku po Václavu starším.²⁴⁾ Jednalo se však nepochybně o sirotka po

Václavu mladším, neboť Václav starší bratra přežil.

1.6.1 Jetřich - Bez podrobností u d'Elverta.

Jako nejvyšší písař v letech 1573-78, na Počenicích a Malenovicích, nazývá se "starším" podle Sedláčka. Pilnáček: "Jetřich byl r. 1591 na Čekyni, byl 1573-78 nejv. písařem (d'Elvert). Jeho úmrtí zaznamenáno v archivu fary v Potštátě, že totiž Jetřich a na Potštátě zemřel 1598 v pondělí v noci na úterek po památce sv. Lucie, 14. dne měsíce decembra, jinak prosince. Totéž uvádí Karel st. ze Žerotína ve svých spisech (Brandl I., 4) ... Náhrobek r. 1591 zemřelé jeho manželky Alžběty z Bobolusk jest vyobrazen od Houdka ve spise Moravské vývody erbovní."²⁵⁾ V deskách se zprvu pro odlišení od Jetřicha staršího na Počenicích a Rokytnici nazýval "mladší", po jeho smrti však od toho upustil a jako přísedící zemského soudu se v letech 1589-1596 psal prostě Jetřich, v letech 1596-1598 se nazýval dokonce "starší", na rozdíl od Jetřicha na Čekyni (+1610). Roku 1574 bylo vloženo do desk věno a nadvěno jeho manželky Anny Bělské z Bělé, následujícího roku vložil statek Količín Jakubu staršímu Vojskovi z Bogdunčovic, v roce 1587 se v závěti Bernarta Petřvaldského připomíná jako mocný otcovský poručník, týž úkolem byl pověřen v poručenství Jana Šterna ze Štatenburku na Domaželicích (vklad 1594). Roku 1596 se psal také "na Velkých Lesinkách" (dnes Lazníky), které koupil spolu s manželkou za 6000 zl. (vklad 1597). Ještě v září 1598 se zúčastnil zasedání brněnského soudu, roku 1600 se o něm hovoří již jako o zesnulém.²⁶⁾ O něm si Žerotín poznamenal: "P. Jetřich Podstatský z Prusinovic na

Podstatě (umřel decembris 1598)."²⁷⁾

Vyčerpal jsem veškeré, často velmi protichůdné zprávy z té části rodokmenu, která je předmětem našeho zkoumání. Zbývá ještě odstranit chyby a omyly, jež se s jednotlivými Jetřichy (i když nejen s nimi) spojují a přežívají.

Jetřich, syn Prokopův (1.1.1):

Nikdy nedoručil Rokytnici, Malenovice ani Počenic. Držel Jevičko a podle něj se také vždy psal. V letech 1569-70 se uvádí jako sudí práva menšího v olomouckém kraji a zasedal v zemském soudu. Jeho manželkou byla Eliška Herbur-

tová z Fulštejna. Zemřel pravděpodobně roku 1571, neboť téhož roku se po něm připomínají sirotci.²⁸⁾ V letech, kdy zasedal na soudě, se nazýval starší na rozdíl od Jetřicha, zemského písaře.

Jetřich, syn Hynkův (1.2.1):

Rozhodně se nedožil vysokého věku a už vůbec se nemohl vyskytovat mezi živými v devadesátých letech. Nebyl ani poručníkem dětí Jana Šterna, který ovšem také nebyl manželem Alžběty Podstatské z Prusinovic. Jan Štern ze Štatenburku vložil své ženě Alžbětě z Prusinovic věno do desk roku 1511.²⁹⁾ Nelze vyloučit jeho manželství s Voršilou Onšíkovou z Bělkovic, spíše to však byla manželka jiného Podstatského. Je však pravděpodobnější jeho manželství s Voršilou Pražmovou z Bílkova, která se spolu se sirotky po něm uvádí k roku 1562 a sirotci po Jetřichovi již roku 1557.³⁰⁾ Zemřel tedy tento Jetřich nejpozději roku 1557.

Jetřich, syn Václava staršího (1.5.1):

Zde se Pilnáček dopouští dvojnásobného omylu, neboť dokonce zmátl Jetřicha s Václavem a navíc nesprávně určil jeho manželku. Náš Jetřich byl v letech 1567–1571 místodržícím nejvyššího písařství, v letech 1572–1575 byl nejvyšším zemským písařem. Roku 1567 se jmenuje "mladší", teprve po smrti Jetřicha na Jevíčku v roce 1571 "starší". Držel zejména Počenice a Rokytnici, podle nichž se psal. Zemřel roku 1578. Jeho manželka, Alžběta z Bobolusk, jej přežila a zemřela teprve roku 1591. Pochována byla pod náhrobkem v Bartošovickém kostele, neboť dcera Anna se provdala za Albrechta Sedlnického z Choltic, majitele Bartošovic.³¹⁾ První manželkou jeho otce Václava staršího nebyla Bárská z Baště, ale Barbora Žeranovská ze Sezemic, sestra Apoleny. Jeho otec se po roce 1574 nejmenuje a pravděpodobně v té době zemřel. Jeho úmrtí v roce 1593 nepřichází v úvahu. Byl držitelem Potštátu, Vrchoslavice, Počenic a Veselíčka. Právě proto, že žádný z jeho synů nezaložil trvalé potomstvo, přešly tyto statky na potomstvo jeho bratra Václava mladšího.

Jetřich, syn Václava mladšího (1.6.1):

Zprvu se na rozdíl od svého bratrance nazýval mladším, na sklonku života se psal "starší". V letech 1589–98 zastával úřad přísedícího zemského soudu. Na svém dílu Potštátu, na vsích Rudoltovicích a Zigharticích pojistil věno své manželce Anně Bílé z Bělé, o jejichž rodičích nic bližšího nevíme. Rod však pocházel ze Slezska a psal se podle Bělé u Hlučína.³²⁾ Byl

mocným otcovským poručníkem sirotek a statku po Janu Šternovi ze Štatenburku podle jeho závěti z 18. února 1592, jehož vdova Anna Bitovská ze Slavíkovice byla podruhé provdaná za Jáchyma Žeranovského ze Sezemic.³³⁾ Psal se trvale podle Potštátu, od roku 1596 také na Lazníkách, ještě v roce 1598 i na Bonkově. V roce 1593 koupil také svobodný dvůr v Lipníku. Zemřel 14. prosince 1598, nejisto zda v Potštátě či v Lipníku. Jeho manželka jej přežila a zemřela roku 1612 v Lipníku. Václav mladší, Jetřichův otec, držel Liptál a Vlachovice, nezástával žádné veřejné úřady a nedožil se vyššího věku. Vzhledem k častým záměnám s jeho bratrem Václavem starším mohla být jeho manželkou ona Bárská z Baště, stejně jako Apolena Žeranovská ze Sezemic, deskami se však jeho sňatek potvrdit spolehlivě nedá.

Z čeho vyplývají Pilnáčkovy omyly u těchto osob? Stačí si dobře povšimnout citací, jež uvádí, abychom pochopili. Nejvíce užívá Paprockého Zrcadla, často se odvolává na d'Elverta, v případě manželství Tasa však nesprávně, dobrým zdrojem informací mu byla i Vlastivěda moravská. Čerpal rovněž ze dvoudílných zápisků faráře Bačury, známého jako autora vlastivědy Lipenského okresu. Nesmíme zapomenout na skutečnost, že Josef Pilnáček žil v době zpracovávání Staromoravských rodů ve Vídni a sám si v doslovu své práce trpce stěžuje na neochotu tehdejších institucí v ČSR.³⁴⁾ Jeho poznámky k jednotlivým osobám průkazně dokládají, že ze zemských desk a nevydaných půhonů ke své práci o Podstatských z Prusinovic nečerpal a snad ani čerpat nemohl, což pochopitelně značně snižuje spolehlivost údajů pro období 16. století.

Jsem zvyklí brát veškeré údaje významného moravského genealoga, které se týkají Podstatských z Prusinovic, za prokazatelné a mimo diskusi. Na příkladu několika členů rodu ze 16. století však docházíme k závěru, že ani důvěra v osvědčené autority nesmí být slepá.

Poznámky

- 1) Josef Pilnáček, Staromoravští rodové, Brno 1972, s. 275.
- 2) Pilnáček, c.d., rodokmen, s. 275.
- 3) Bartoloměj Paprocký z Hlohol, Zrcadlo slavného markrabství Moravského, Olomouc 1593, fol. 273 a.
- 4) Paprocký, c.d., fol. 277 b.
- 5) Pilnáček, c.d., s. 275.
- 6) František Šustek, Keramická deska se znaky majitelů statku Spálova z roku 1594, Zpravodaj KGHM, 1984, č. 19, s. 56–61.

- 7) Ottův slovník naučný, díl XIX., Praha 1902, s. 1032-1034; Christian d'Elvert, Die Grafen, Freiherren und Ritter Podstatsky von Prusinowitz, Notizen-Blatt, 1878, č. 7, s. 49-54; František Matějka, Moravské zemské desky II., 1480-1566, Kraj Olomoucký, Brno 1948 (dále jen ZD01 II.); týž, Moravské zemské desky III., 1567-1642, Kraj Olomoucký, Praha 1953 (dále jen ZD01 III.); Miloš Rohlík, Moravské zemské desky III., 1567-1641, Kraj Brněnský, Praha 1957 (dále jen ZDB III.); Pilnáček, c.d., s. 275.
- 8) ZD01 II., s. 75, 104, 146, 164, 174, 197, 202, 204, 238, 257, 266, 291, 307.
- 9) Pilnáček, c.d., rodokmen ke s. 275.
- 10) Josef Pilnáček, Genealogie Podstatských z Prusinovic, Brno 1929, s. 9, č. 42; týž, Genealogie der Familie Podstatsky von Prusinowitz, Wien 1936, s. 12, 13, č. 42. Poněvadž je německé vydání doslovným překladem z češtiny, nebudu je dále citovat. Týž Z historie pánů Podstatských z Prusinovic, Záhorská kronika 19, 1936/37, s. 59-61, 78 až 80, 102-104.
- 11) ZDB III., s. 25, 30.
- 12) Pilnáček, Staromoravští rodové, c.d., rodokmen ke s. 275.
- 13) Pilnáček, Genealogie, c.d., s. 10, č. 50.
- 14) DZ01 III., s. 304.
- 15) DZ01 II., s. 297, 298, 321, 322.
- 16) DZ01 II., s. 297, 298, 303, 304, 306, 312.
- 17) Pilnáček, Genealogie, c.d., s. 8, č. 32.
- 18) DZ01 II., 298, 306, 307, 319, 321-322, 336, 353, 389, 395, 396, 418, 428, 441; DZ01 III., s. 17, 57, 59.
- 19) Pilnáček, Genealogie, c.d., s. 10, č. 54.
- 20) DZB III., s. 31.
- 21) DZ01 III., s. 3, 27, 59, 60, 61, 63.
- 22) Pilnáček, Genealogie, c.d., s. 9, č. 33.
- 23) DZ01 II., s. 298, 340, 388.
- 24) Ladislav Hosák, Příspěvek k rodopisu moravské šlechty z knih půhonů brněnských a olomouckých, Časopis Rodopisné společnosti v Praze 13, 1941, s. 20-21.
- 25) Pilnáček, Genealogie, c.d. s. 10, č. 63.
- 26) ZD01 III., s. 59, 71, 83, 141, 157, 285, 317, 319, 350.
- 27) Vincenc Brandl, Spisy Karla Staršího z Žerotína, díl 1., Brno 1866, s. 4.
- 28) Hosák, c.d., s. 20-21.
- 29) ZD01 II., s. 174.
- 30) Hosák, c.d., s. 20-21.
- 31) Vítězslav Houdek, Moravské vývody erbovní, Brno 1917, s. 21, vývod č. 16.
- 32) Josef Pilnáček, Rody starého Slezska, díl I., A-F, Jílové u Prahy 1969, s. 43.
- 33) DZ01 III., s. 285, 286.
- 34) Pilnáček, Staromoravští rodové, c.d., s. 595, 596.

Über die Zuverlässigkeit des Stammbaumes des Adels Podstatský von Prusinovice

Die Mehrkeit der Interessenten über die mährische adelige Genealogie schöpft ihre Informationen aus dem Werke des Josef Pilnáček. Dieser hatte doch nicht immer die originellen Quellen bei der Hand gehabt und somit mehrere Irrtümer entstanden sind. Der Autor vergleicht einen Teil des durch Pilnáček publizierten Stammbaumes Podstatsky von Prusinovice aus der 2. Hälfte des 16. Jhs mit den Eintragungen in der handtafel und berichtigt die festgestellten Irrtümer.

MK

Karel Liška

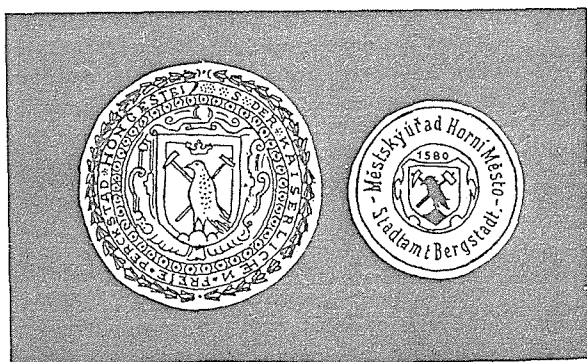
Výročí severomoravských měst a městeček v roce 1987

H o r n í M ě s t o , okres Bruntál

Osada vznikla na začátku 16. století při dolech na stříbro, měď a cín. V r. 1537 byla povýšena Ferdinandem I. na město a v r. 1580 obdrželo město titul královského horního města.

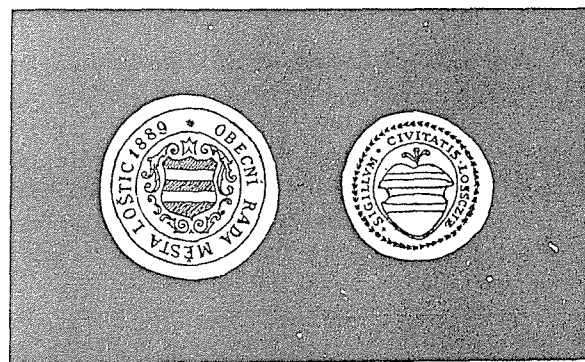
Z té doby pochází první pečeti s opisem "KAISERLICH FREIE PERCHSTADT HANGENSTEIN 1580" se znakem zkřížených hornických kladívek, před nimiž stojí na vršku pták a nad ním je pětilistá korunka. Podle W. R. Widimského obdrželo město v r. 1642 privilegium na znak: dělený

štít, v jehož horním červeném poli jsou dvě stříbrné věže s okny a otevřenými brankami, spojené hradební zdí s cimbuřím, z něhož vyrůstá postava horníka, zdvihajícího v pravé ruce kladívko, v dolním zlatém poli zkřížené železko a mlátek. Na typáři z r. 1664 se objevuje nový znak: čtvercový štít, v prvním poli na zadních nohách vzpřímený vlevo obrácený kozel, v druhém poli horník mezi dvěma věžemi, v třetím poli zkřížené železko a mlátek a ve čtvrtém poli obilní snop. První a čtvrté pole bylo převzato z rodového erbu Hoffmanů z Grünbühlů, kteří zde seděli v l. 1582–1672, druhé a třetí pole podle znaku z r. 1642. Od 18. století se opět objevuje původní znamení z r. 1580 a trvá i dnes s tím rozdílem, že byla vynechána korunka nad ptákem.

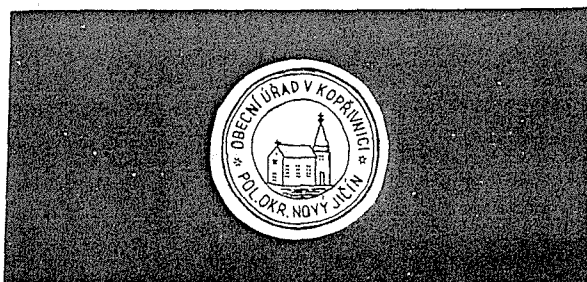
Loštice, okres Šumperk

Připomínají se jako ves již v r. 1120, když byly darovány biskupem Jindřichem Zdíkem dómskému kostelu v Olomouci. V r. 1358 se nazývají městečkem, městem od 15. století, definitivně v r. 1787 po zřízení magistrátu. Na nejstarší pečeti je v pečetním poli kunštátský znak, tento rod zde seděl od r. 1396 až do r. 1454. Mladší pečete a razítka měly v pečetním poli štít se dvěma břevny a podle nich užívalo město ještě za první republiky znak se dvěma stříbrnými břevny v modrém poli, v současné době však znak tvoří dělený štít, dolní polovina je stříbrná, horní čtyřikrát černostříbrně dělená, podle rodového erbu pánů z Kunštátu.

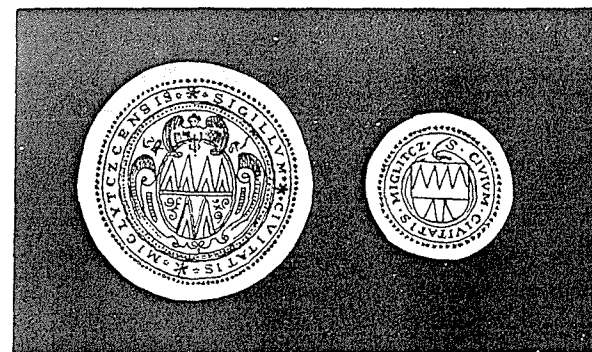
Kopřivnice, okres Nový Jičín

První písemná zmínka o vsi je z r. 1437, na městečko byla povýšena 20. listopadu 1910 a v r. 1948 na město. Na typáři z r. 1754 bylo v pečetním poli vyobrazení kostela s věží a totéž znamení se jeví i na razítku z doby první republiky. Nynější městský znak pochází z roku 1967 a definitivně byl schválen v r. 1976. Znak tvoří polcený, vpravo stříbrný a vlevo červený štít, přes obě polovice zlatý automobil President z r. 1897, v pravém poli nahoře je červený štítek s bílým lístkem kopřivy.

Mohelnice, okres Šumperk

Sídliště se připomíná již v r. 1131, jako město v r. 1387. Městský znak, shodný se znakem olomouckého biskupství, se jeví již na pečetích ze začátku 16. století a na dalších. Tvoří jej červený dělený štít, v hořejším poli se čtyřmi a v dolejší poli se dvěma stříbrnými kužely.

Do Vaší knihovny

Jan Pelant: Nejstarší vyobrazení plzeňského znaku z 15. století. Minulost Západočeského kraje 22, 1986, s. 157 - 162.

Znalec západočeské městské heraldiky Jan Pelant, jehož souhrnnou práci o znacích měst a městeček západočeského kraje zná každý, kdo se touto problematikou zabývá, shrnuje v tomto svém kratším pojednání vývoj plzeňského městského erbu do jeho polepšení papežem Pavlem II. v roce 1466. Upozorňuje na nedávno objevené hmotné prameny, které byly získány při archeologickém výzkumu středověkého plzeňského osídlení. Přináší rozbor dvou kachlů s reliéfem

plzeňského znaku z let 1434 - 1466, které upřesňují druhou vývojovou etapu vývoje plzeňského městského znaku mezi léty 1433 - 1466 a navíc dokládají existenci anděla jako štítonoše již po roce 1433. Tím Pelant odmítá myšlenku, že Plzeňští si brzy po papežském polepšení znaku v r. 1466 svévolně tohoto anděla přidali.

Šef

Potomek českého obrozeneckého básníka mezi rakouskými heraldiky

V časopise rakouské heraldicko-genealogické společnosti Adler vychází již od r. 1983 jako příloha studie o předcích univ. prof. Dr. Erwina Plöcknera z Vídně (Österreichische

Ahnenliste 29). Pod pořadovým číslem 108 se mezi předky tohoto předního člena rakouské společnosti Adler objevuje Carl Xaver Angel Schneider, čili Karel Sudimír Šnajdr. (Adler, 14 (28), 1986, č. 2, příl. s. 61-76)

Ve studii Dr. Plöcknera je podrobně uveden životopis Karla Sudimíra Šnajdra - nar. 1766 v Hradci Králové, zemř. 1835 ve Smidarech, profesor estetiky a klasické filologie na pražské univerzitě, pak vyšší hospodářský úředník-justiciář, hospodářský ředitel a zemský advokát na panstvích v hradeckém kraji. Až do dvacátých let 19. stol. psal prózu a básně v německém jazyce, podle slov jeho syna ho vzestup české řeči a literatury po r. 1820 přivedl k literatuře české. Jeho česká tvorba byla příznivě přijata českými vlastenci z okruhu V. K. Klicpery, manželů Rettigových a J. V. Sedláčka. V. K. Klicpera zdramatizoval baladu K. S. Šnajdra "Jan za chrta dán", která byla ve své době velmi populární. U Pospíšila v Hradci vydal K. S. Šnajdr básnickou sbírku "Okus v básnění českém", ovlivněnou družinou Puchmajerovou a zejména F. L. Čelakovským. Některé básně z této sbírky jako písně znárodněly.

Studie Dr. Plöcknera uvádí také český veršovaný náhrobní nápis K. S. Šnajdra a autograf - dvě sloky české básně. Připojena je také fotografie portréту K. S. Šnajdra z r. 1830.

J. Valířková

Z činnosti klubu

Na vysvětlenou

"Všeho do času" - říká staré přísloví a platí také v případě našeho Zpravodaje. Naše spolupráce s Okresním /Městským/ podnikem služeb Frýdek - Místek ve Vratimově, který se od

roku 1981 vzorně staral o tiskoviny klubu, skončila zrušením této provozovny. Z tohoto důvodu dochází ke změně ve způsobu tisku i v kvalitě papíru. Jinak ovšem vše zůstává při starém a věříme, že i v této nové podobě si Zpravodaj zachová své příznivce a čtenáře.

Od tohoto čísla přestává vycházet edice dodatků k Pilnáčkovým Rodům starého Slezska, neboť mezi státními oblastními archivy v Brně a v Opavě došlo k dohodě o společné přípravě a vydání dodatků v knižní podobě. Pokud by z této dohody v budoucnu z jakéhokoli důvodu sešlo a vydání tímto způsobem přestalo být reálné, budeme v otiskování dodatků na stránkách Zpravodaje pokračovat.

- km -

Zpráva o činnosti Klubu genealogů a heraldiků
Ostrava Domu kultury ROH VÍTKOVIC za rok 1986

Dne 22. 1. 1987 se konala hodnotící členská schůze KGHO v prostorách Domu kultury ROH VÍTKOVIC. Zprávu o činnosti, kterou přetiskujeme, přednesl předseda klubu Vladimír Markl.

Stalo se již pravidlem, že měsíc leden se stává ve všech institucích a organizacích měsícem hodnocení práce za uplynulý rok. Ani náš klub není v této činnosti výjimkou. Byl to rok v životě naší organizace velmi složitý. Přesto lze konstatovat opět splnění všech úkolů a v mnohých případech i jejich překročení. I když podrobné komplexní hodnocení činnosti klubu za rok 1986 bylo již předáno vedení Domu kultury ROH VÍTKOVIC, dovoluji mi, abych v krátkosti zrekapituloval činnost KGHO v několika bodech:

Přednášková činnost

V roce 1986 byly prosloveny následující přednášky:

23. 1. PhDr. Karel Jiřík: O historii a současnosti našeho města
27. 2. PhDr. Pavel Kouřil: Slovanské a středověké osídlení severní Moravy a Slezska
20. 3. Vladimír Kejla: Vyvoj znaku Ostravy na městských pečetích
24. 4. PhDr. Adolf Turek: Pomístní jména na Ostravsku
29. 5. PhDr. Eduard Bejček, CSc.: Hornická symbolika v heraldice
26. 6. Ing. Jindřich Mach: Heraldika na poštovních známkách
25. 9. Jiří Stibor: Lenní knihy olomouckého biskupství v 17. století

11.12. PhDr. Jiří Spěváček, DrSc.: Václav IV. a jeho doba

Samostatnou kapitolu v přednáškové činnosti tvoří III. setkání genealogů a heraldiků Ostrava 1986, které se uskutečnilo ve dnech 11. - 12. 10. 1986, kde odeznělo 44 referátů, seřazených do osmi tematických okruhů.

Nesmíme zapomenout ani na dvě besedy, z nichž první byla uskutečněna 30. 10. a ústředním tématem byla činnost naší organizace, druhá beseda se uskutečnila na půdě Oblastního muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově dne 28. 11., diskusní téma znělo Současná heraldická tvorba. Jedním z řídících besedy byl PhDr. Karel Müller.

Z celkového hodnocení je patrné, že celou třetinu přednášek proslovili neprofesní pracovníci - členové našeho klubu - a nezůstali fundovaností a zajímavostí témat za profesionály. Tato skutečnost může pouze těšit.

Publikační činnost

Ediční plán roku 1986 počítal s vydáním čtyř čísel Zpravodaje a dvou jeho příloh, z nichž druhá byla pamětním tiskem, věnovaným účastníkům III. setkání. Bohužel, i když čísla jsou prakticky vytištěna, expedice č. 27 a 28 Zpravodaje se uskuteční na přelomu měsíců ledna a února tohoto roku.

Zpravodaj KGHO

Byla vydána č. 25 - 28 Zpravodaje a liší se od minulého ročníku okrovou barvou na přebalu. To je první viditelná změna. Při listování stránkami této tiskoviny narazíme na dal-

ší úpravy, které, jak redakční rada věří, vedly ke zlepšení celkové úrovně časopisu. Je to především rubrika Heraldika na stránkách vlastivědných časopisů, kde jsou postupně různými autory předkládány výsledky jejich excerpce heraldických témat z časopisů vycházejících na území Severomoravského kraje. Dle plánu práce byla obnovena i rubrika Jubilea našich členů. V neposlední řadě si vyžádala situace připojovat ke každému článku cizojazyčné (německé) resumé. Neperiodickou záležitostí se stala zamýšlení nad nesprávnou interpretací znaků na pohlednicích, první taková zmínka je z pera K. Müllera: "Heraldická kuriozita" v č. 27 Zpravodaje na s. 65.

Přílohy Zpravodaje

- 1) Dr. Ing. Václav Elznic: Renovizační procesy pražské, kde autor na 34 stranách seznamuje čtenáře nejen s příčinami vzniku fals a jejich technikou, ale hlavně se soudním projednáváním těchto záležitostí na počátku tohoto století.
- 2) J. Stibor - K. Müller - V. Kejla: Zemský soud markrabství moravského 1593 v Paprockého Zrcadle. Tato publikace byla vydána k příležitosti III. setkání genealogů a heraldiků, na 16 stranách nás autoři seznámí s 27 členy zemského soudu, jejichž soudobé portréty jsou volně zařazeny za průvodním textem. Formát publikace je výjimečně A 5.

Publikační činnost našich členů nekončila na stránkách Zpravodaje. Z větších prací si připomeňme práce Kročkovy, Müllerovy a Palátovy v Časopisu Slezského muzea, Vlastivědném věstníku moravském, Slezském sborníku, Papíru a celulóze, Severní Moravě, Lnářském průmyslu a Z kralické tvrže. Vyjmenování názvů všech prací a tiskovin, ve kterých byly články publikovány včetně autorů, by přesáhly časové možnosti tohoto hodnocení.

Zájezdová činnost

23. 8. se uskutečnila vycházka za poznáním průzkumu hradiště v Podoboře, kterou odborně vedl PhDr. Pavel Kouřil z opavské expozitury Archeologického ústavu ČSAV v Brně. Někteří účastníci využili této příležitosti k návštěvě Okresního vlastivědného muzea v Českém Těšíně.

21. 9. byl uskutečněn autobusový zájezd po trase Staré Město u Uherského Hradiště, Buchlov - hrad, Milotice - zámek a Pohansko.

Hodnocení obou akcí proběhlo na stránkách Zpravodaje a bylo by, myslím, zbytečné se dále o těchto akcích zmiňovat.

Výstavní činnost

19. 2. - 5. 3. se uskutečnila ve výstavní síni DK ROH VÍTKOVIC výstava na téma: "Minulost Vítkovic na poštovních pohlednicích z let 1898 - 1970."

28. 11. - 31. 12. se uskutečnila v prostorách Oblastního muzea jihovýchodní Moravy v Gottwaldově heraldická výstava, jejímž spolupředatelem byl i náš klub. O její úspěšnosti svědčí i zájem přátel ze Slovenska, kteří by rádi instalovali exponáty v Trenčíně a prodloužení výstavy do 11. 1. 1987.

O obou akcích bylo podrobně referováno na stránkách našeho Zpravodaje.

Práce výboru KGHO

V loňském roce pracoval výbor v následujícím složení:

Předseda - Vladimír Markl
Místopředseda - Vladimír Kejla
Jednatel - Lenka Slunéčková
Hospodář - Jiří Palát
Knihovník a archivář - Karel Láška
Vedoucí redakční rady - PhDr. Karel Müller
Technická redakce Zpravodaje - PhDr. Petr Pavliňák

Distribuce - Věra Stachovská
Kronikář - Marek Pietoň
Přednášková činnost - Jiří Stibor
Člen výboru - Miloslav Kroček

Hodnocený rok byl pro práci výboru velkou zatěžkávací zkouškou. Pro plnění pracovních povinností v SSSR chyběl prvních pět měsíců K. Láška, ve II. čtvrtletí pro studijní zaneprázdnění nepracoval J. Palát a konečně k 28. 6. byl na vlastní žádost uvolněn z funkce místopředsedy V. Kejla. S uvolněním souhlasil jak výbor, tak následná členská schůze. O to větší dík patří ostatním členům výboru, kteří zvýšenou intenzitou práce na úkor vlastního volného času chybějící členy výboru nahradili. Jejich krok je nutno hodnotit o to kladněji, že se tak stalo v době vrcholících příprav III. setkání genealogů a heraldiků, kde každý člen výboru byl pověřen konkrétními úkoly. Výbor klubu se na svých jednáních sešel celkem čtrnáctkrát, z toho čtyřikrát mimořádně. Na svých

schůzích se řídil plánem práce na rok 1986, který byl na jednotlivá pololetí aktivizován. Mimo běžný program, jako byly např. otázky vnitřního života klubu, členské základny, práce jednotlivých referátů, vyřizování korespondence, vedení kroniky, výstavní a publikační činnosti, to byly další body, u kterých bych se rád na chvíli zastavil.

a) III. setkání genealogů a heraldiků Ostrava 1986

Této dvoudenní akce se zúčastnilo 124 posluchačů a odeznělo 44 referátů. O zvyšujícím se zájmu o spolupráci mezi profesními a neprofesními pracovníky svědčí nejen počet přihlášených, ale hlavně neustále stoupající úroveň referátů. Potěšitelnou skutečností byla i účast zástupců zřizovatele a politicko-hospodářského vedení koncernu Vítkovice. Hodnocení po skončení jednání byla jednoznačně kladná a věříme, že stejná hodnocení se objeví i na stránkách odborných časopisů.

b) Vícegenerační rodiny ve VŽSKG 1828 - 1988

Po více než dvou a půlletém přípravném období seznámil výbor KGHO svého zřizovatele se záměrem realizovat tuto dlouhodobou studii. Po předložení koncepce a následném schválení této činnosti generálním ředitelem koncernu s. ing. Peškou, CSc., byl do čela výzkumného týmu postaven J. Palát, který také za celý kolektiv seznámil účastníky III. setkání s metodikou a dosaženými výsledky. Na výzkumu se podílí pouze členové naší organizace, a to jak profesionálové, tak neprofesní pracovníci. O atraktivnosti připravované práce svědčí zájem i ze Slovenska o poskytnutí metodických materiálů k uvedenému problematice. Konzultace k daným problémům se neobejdou bez účasti odborných pracovníků z řady vědeckých pracovišť a samotná práce bez zapojení většího množství pracovníků do řešitelského týmu.

c) Spolupráce se zřizovatelem

Tuto část činnosti můžeme rozdělit do dvou skupin, v první části se uskutečnilo pět schůzek s představiteli zřizovatele, kde se projednávaly způsoby aktivní spolupráce v řešení přístupů k práci celého kolektivu KGHO v rámci zařízení DK ROH VÍTKOVIC, dále to byly pracovní schůzky, kde se řešily pro-

blémy tématu "vícegenerační rodiny", schůzky byly čtyři a přinesly nejen zvýšení zájmu o problematiku u pracovníků VŽSKG, ale umožnily dvě setkání v měsíci prosinci s představiteli pozvaných rodin.

Členská základna

K 31. 12. 1986 činí stav členské základny 298 platících jednotlivců, dále 61 institucí, odebírajících náš Zpravodaj včetně 31 organizací, odebírajících pouze přílohy Zpravodaje. Do tohoto počtu nejsou zahrnuti naši příznivci, kteří odebírají klubové tiskoviny pouze podle svého vyhraněného zájmu. Do počtu členů je třeba zahrnout i našeho čestného člena ing. Macha. Během roku 1986 se z různých důvodů vzdalo 6 lidí členství v našem klubu, tři členové zemřeli a 28 lidí i přes urgenci nezaplatilo členský příspěvek, takže pro rok 1986 nejsou vedeni v seznamu členů. Aktivem naší činnosti je 17 nově se přihlásivších členů, převážně střední generace, potěšitelný je zájem ze strany mládeže. Pozitivně hodnotíme přístup mladších členů k řešení různých drobných zadání výborem klubu a k jejich přístupu ke kolektivním pracem.

Účast posluchačů na přednáškách a besedách nikterak výrazně nepřevýšila úroveň roku 1985, i když snaha výboru směřovala k zatraktivnění přednášených témat a zvýšení jejich pestrosti.

Spolupráce s jinými organizacemi

Spolupráce s profesionálními organizacemi má mírně stoupející tendenci, v poslední době projevují zvětšený zájem o práci klubu instituce ze SSR. Pokles spolupráce se jeví pouze ve vztazích s pražskými přáteli, jejichž organizace opět prochází organizačními změnami a jejichž novým domovem se stal ZK ROH Tesla Strašnice.

S představiteli obdobně zaměřených klubů a organizací se pravidelně setkáváme na mezi-klubových koordinačních poradách v Olomouci, heraldici ke svým mimořádným poradám využívají pohostinnosti svých brněnských kolegů. S výsledky jednání, v nichž je respektováno postavení všech zúčastněných, je průběžně seznamována naše členská základna nejen na členských schůzích, ale i na stránkách Zpravodaje.

S novým trendem pracovního zaměření práce klubu a propagací průmyslového dění získávají

jednotliví členové naší organizace pozvání k odborným jednáním na různých úrovních od jiných institucí, byla to např. Hornická Příbram ve vědě a technice 1986, Severomoravské papírny a celulózky ve Velkých Losínách a Hornická sekce NTM v Praze.

Propagační činnost

Na schůzky a akce klubu jsou zváni členové zvláštěmi pozvánkami. Akce, o kterých se domníváme, že by byly zajímavé i pro širší veřejnost, jsou propagovány v regionálním tisku. S hodnocením činnosti klubu se setkáváme i na stránkách odborných časopisů, a to formou zpráv, recenzí i anotací. Většina členů propaguje naši práci v místě svého bydliště i mimo něj. Činnost klubu je známa i v zahraničí, o čemž svědčí pozvánky na kongresy do Argentiny a Portugalska. Někteří naši členové se zúčastňují různých jednání v zahraničí a jako soukromé osoby propagují činnost klubu a jeho zřizovatele. Za dlouhodobou aktivní práci bylo uděleno k 25. výročí založení DK ROH VÍTKOVICE našemu klubu Čestné uznání, které převzal na slavnostním večeru 12. 4. předseda klubu. O stále větší popularitě naší organizace mezi laickou veřejností svědčí i nutnost otevření tzv. poradenské služby, kde jsou zodpovídány dotazy z oboru heraldiky a genealogie nečlenům klubu.

Závěrem mi dovoluji, abych poděkoval vedení Domu kultury ROH VÍTKOVIC, vedení Střediska Vítkovic a Podnikového muzea VŽSKG za vše, co pro rozvoj našeho klubu uskutečnili. A nebylo toho málo. Mnohé naše požadavky byly poněkud atypické, stejně jako požadavky zřizovatele. Ovšem společným pochopením byly nalezeny cesty směřující ke stejnému cíli a k oboplnnému prospěchu. Myslím, že mohu poděkovat i vašim jmé-

nem všem členům výboru za jejich aktivní a netradiční přístup k řešení vyvstalých problémů. Jak jsem se již dříve zmínil, nebyla to práce lehká a vyžadovala mnoho úsilí a sebeobětování. Domnívám se, že bychom jim mohli udělit za celoroční práci absolutorium. Své ocenění zaslouží i práce řadových členů, a to jak ostravských, tak i mimoostravských, kteří svou prací, svými připomínkami a náměty přispěli k tomu, že náš klub ve své práci nestagnoval, ale dosáhl těch úspěchů, které byly již vzpomenu-
nuty. Dovolte mi vyslovit přesvědčení, že vyjmenovaná aktiva nebyla posledními v naší činnosti a rok 1987, který je zároveň jubilejním rokem v trvání naší organizace, bude ještě úspěšnější.

Výbor Klubu genealogů a heraldiků přeje všem svým členům a příznivcům hodně zdraví, osobní spokojenosti a mnoho badatelských úspěchů do roku 1987.

Zároveň touto cestou děkuje všem, kteří na adresu klubu zaslali svá novoroční blahopřání.

Po skončení hodnotící schůze se sešel nově zvolený výbor na krátkém zasedání, kde byly m.j. přiděleny jednotlivé referáty následovně:
předseda - Vladimír Markl
místopředseda - Jiří Stibor
jednatel - Lenka Slunéčková
hospodář - Jiří Palát
vedoucí redakční rady - PhDr. Karel Müller
výtvarný redaktor - PhDr. Petr Pavliňák
expedice - Věra Stachovská
přednášková činnost - ing. Ivo Vrba
knihovna a archiv - Karel Láská
kronika - Marek Piětoň
člen výboru - Miloslav Kroček

Současná heraldická tvorba 1986

V pátek 28. listopadu 1986 byla ve výstavních prostorách gottwaldovského zámku slavnostně zahájena výstava pod názvem "Současná heraldická tvorba 1986", jejímž spolupořadatelem byl také KGHO. Díky zájmu a pochopení Oblastního muzea jihovýchodní Moravy a především zásluhou našeho člena z Gottwaldova Miroslava Pavla se zde sešlo na 300 kreseb, maleb a heraldických ex libris renomovaných heraldických tvůrců, z nichž většina se také vernisáže zú-

častnila. Úvodní slovo k více než stovce návštěvníků pronesli dr. Karel Müller a dr. Tomáš Krejčík a poté se již přítomní mohli soustředit na vkusně instalované reprezentativní kolekce děl ing. Zdenka Alexyho, Zdirada Čecha, Ladislava Čisárika ml., Jiřího Hanáčka, Stanislava Kasíka, Emila Konopásky, Jiřího Loudy, Miroslava Pavla, zasl. umělce Jána Švece, Petra Tybitancla a Zdeňka M. Zengera. Práce byly vhodně a citlivě doplněny ukázkami heraldické tvorby minulých staletí - erbovními privilegii a vývody, listy ze štambuchů, pečeti, kachly

